HARB TARİHİ VESİKALARI DERGİSİ

Yıl : 9 Mart - 1960 Sayı : 31

1920-1923 yıllarında (Trabzon Nakliyei Bahriye Kumandanlığı) emrinde olarak, Batı cephesi için muhtelif Karadeniz limanlarına asker, silâh, cephane ve malzeme taşıyan Nakliye Filomuza mensup gemilerden bâzıları Trabzon Mendireğinde.

(Gemilere ait izahat arka sayfada)

1965/1
970 SB569

E. U. Basımevi
ANKARA
1 9 6 0

2

Devlet Nüshası

Yazı işleri :
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSI

Üç ayda bir çıkarılır
(Mart, Haziran, Eylûl, Aralık)
Ayları

Basım işleri :
E. U. Basımevi
ANKARA

Yıl : 9 | Mart - 1960 | Sayı : 31

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa; değişmiyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

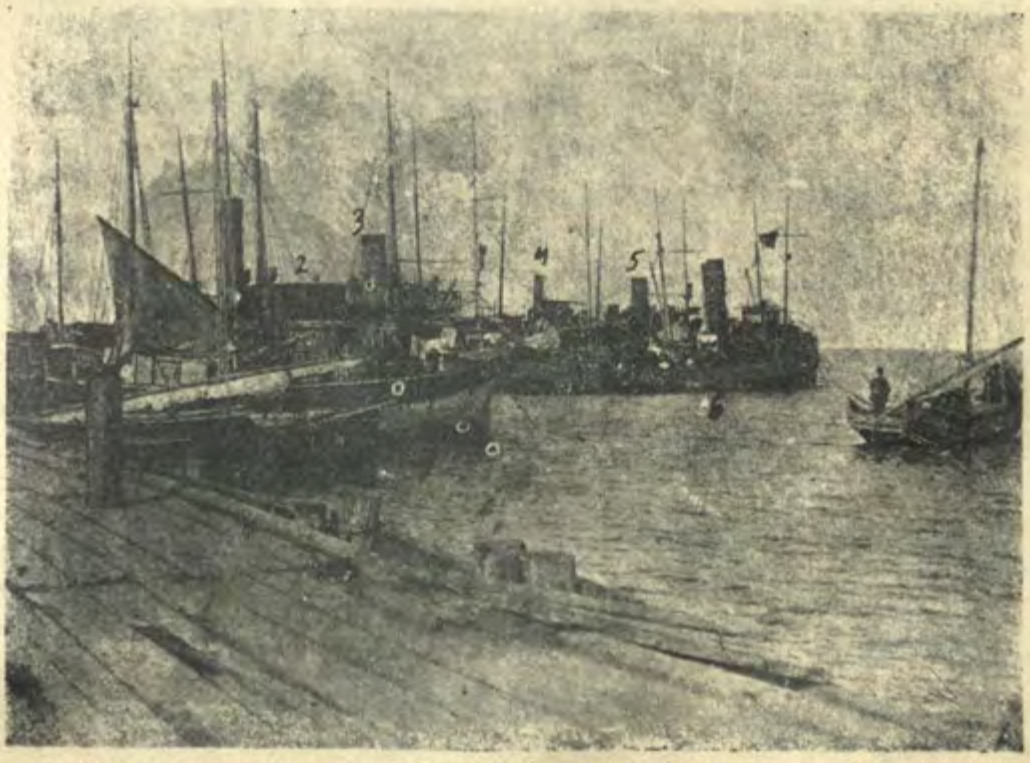

1920-1923 yıllarında (Trabzon Nakliyei Bahriye Kumandanlığı) emrinde olarak, Batı cephesi için muhtelif Karadeniz limanlarına asker, silâh, cepane ve malzeme taşıyan - Nakliye Filomuza mensup gemilerden bâzıları Trabzon Mendireğinde.

(Gemilere ait izahat arka sayfada)

İÇİNDEKİLER:

1. Vecizeler
2. Tarihî vesikalar ve açıklamalar

E. U. Basımevi
ANKARA
1960

(Kapak resminde görülen gemilere ait izahat)

1. Motörlü ve yelkenli teknelerden birkaçı
2. Yunanlılardan zaptedilen (Batum) römorkörü (eski adı Petros).
3. Preveze gambotu [*].
4. İki küçük motörgambotumuzun Yunanlılardan zaptettiği (Trabzon) vapuru (eski adı Enosis).
5. Aydınreis gambotu [*].
6. Gazal römorkörü (bu gemi, 1922'de Uranya adlı bir Yunan vapurunu yakalıyarak Samsun adı ile mezkûr filomuza ilhak etmiştir).

---

[*] Bu iki gambotumuz, ATATÜRK Samsun'a çıktığı zaman, Karadeniz'de karakol hizmetinde idi. Derhal Milli Hükümete katılmış ve nakliye filomuzun çekirdeğini teşkil etmişlerdir.

Harb T. D.

FİHRİST

31 No. lı Vesikalar Dergisi
Mart 1960

Vesika No.	Vesika tarihi	Vesikanın özeti
766	14 Kasım 1334	Şerif Ordusu Erkânıharbiye Reisi Nuri Sait Paşanın, XX nci Kor. E. U. Rs. Naci Beye gizli beyanatı.
767	18 Kasım 1334	Nuri Sait Paşanın beyanları dolayısiyle, Harbiye Nezaretinin 2 nci Orduya verdiği direktif.
768	14 Kasım 1334	8 nci Ordu ve XXI nci Kolordu karargâhlarının lâğvına dair, Harbiye Nezaretinin emirleri.
769	15 Kasım 1334	Mütareke sebebiyle lâğv ve teşkilâta dair Harbiye Nezaretinin bilûmum teşkilâta yaptığı tamim.
770	14 Kasım 1334	2 nci Ordu bölgesinde asayişin temini için yapılacak askerî teşkilâta dair Ordunun, Nezarete teklifi.
771	18 Kasım 1334	2 nci Ordunun teşkilâta dair tekilflerine, Harbiye Nezaretinin karşılık yazıları.
772	19 Kasım 1334	Harbiye Nezaretinin yukardaki yazılarına, 2 nci Ordu Kumandanının mukabil teklifleri.
773	15 Kasım 1334	İskenderun'un işgalinden sonra, Protokola ve mütareke şartlarına aykırı hareketlerde bulunan, Fransız Yzb. sına tebligatta bulunulması için 2 nci Ordu K. nın Harbiye Nezaretine çektiği şifre.
774	16 Kasım 1334	İskenderun'daki Fransız tecavüzlerinin önlenmesi için siyasî teşebbüslerde bulunulmasına dair 2 nci Ordunun Harbiye Nezaretine şifresi.
775	17 Kasım 1334	İskenderun hâdiselerine dair 2 nci Ordunun, İngiliz Filistin Orduları Başkumandanına yazıdığı protesto.
776	19 Kasım 1334	Harbiye Nezaretinin, İskenderun hâdiselerine dair Sadarete yazıları.
777	18 Kasım 1334	Kırıkhan depolarının işgali sebebiyle 2 nci Ordu K. nın Suriye İngiliz Ordusu Başkumandanına yazısı.
778	18 Kasım 1334	Kırıkhan deposundaki silâhların teslim alınması için Harbiye Nezareti ve XV nci Kolordu ile 2 nci Ordunun muhaberatı.
779	18 Kasım 1334	Suriye'deki şimendifer hatlarının işletilmesi ve Şerif kıtaatının kullanılmasına dair 2 nci Ordunun Harbiye Nezaretine teklifleri.
780	19 Kasım 1334	Kilikya'nın tamamiyle tahliyesiyle ilgili olarak İngiliz Amirali Kaltorp'un Harbiye Nezaretine yazdıkları tezkere.
781	19 Kasım 1334	Kıtaatın Pozantı'ya kadar çekilmesi halinde asayişin temini için Adana Vilâyeti dahilinde bir kuvvet bırakılması için Hariciye'ye tezkere.

Vesika No.	Vesika tarihi	Vesikanın özeti
782	20 Kasım 1334	2 nci Ordunun, 772 No. lı vesika ile yaptığı teklifleri kabul ettiğine dair Nezaretin cevabı.
783	22 Kasım 1334	Kilikya'daki esliha ve malzemenin dahile nakline çalışılmasına dair Nezaretin 2 nci Orduya emirleri.
784	22 Kasım 1334	Nakliyata devam edildiğine dair 2 nci Ordunun Harbiye Nezaretine cevabı.
785	23 Kasım 1334	Kilikya'nın tahliyesi ve eslihanın teslimine dair müzakerelerden bir netice çıkmadığını, 2 nci Orduya bildiren Nezaretin şifresi.
786	23 Kasım 1334	Mütarekenin kayıtsız şartsız ifasına dair İngiliz taleplerinin Vekiller Heyetinde müzakere edilmesine dair Hariciye Nezaretinin Sadarete yazısı.
787	23 Kasım 1334	Irak Şeyhlerinden Uceymi Paşaya eski tahsisatının verilmesi için 2 nci Ordunun Nezarete teklifi.
788	24 Kasım 1334	Kilikya'nın tahliyesi hususunda, İngiliz Amiralinin 780 No. lı vesika ile yaptığı tebligata 2 nci Ordunun muıtabil teklifi.
789	31 Ekim 1334	İtilâf devletleri ile imzalanan mütarekenamen'n matbu bir parçası.

Askerî Vecizeler

Zafer, (zafer benimdir) diyebilenin; muvaffakiyet, (muvaffak olacağım) diye başlıyanın ve (muvaffak oldum) diyebilenindir. (101 sayılı As. mecmuadan).

ATATÜRK

Daima cevherini muhafaza eden bir ordu için, mevziin ehemmiyeti yoktur. Bir asker her yerde muharebe eder. (101 sayılı As. mecmuadan).

ATATÜRK

Bir millette vahdet olmazsa, vücuda getireceği ordunun mânevi cephesi zayıf olur. (102 sayılı As. mecmuadan).

Mareşal
Fevzi Çakmak

Harb; bir milletin yaşamak iradesinin en ulvî bir tezahürüdür. (101 sayılı As. mecmuadan).

Ludendorf

8

TARİHİ VESİKALAR

9

766 No. lı vesikanın açıklaması

Arap Hükümetinin, Osmanlı Hükümeti ile olacak münasebetleri hakkında, Şerif Ordusu Erkânıharbiye Reisi Mirliva Seyit Nuri'nin, (Irak Kırallık Hükümetinin son Başvekili Nuri Sait Paşadır. 14 Temmuz 1958 ihtilâlinde öldürülmüştür) XX nci Kolordu Erkânıharb Reisi Naci Beye vaki beyanatına verilecek cevaba dair 2 nci Ordu K. nın, Harbiye Nezaretine yazdığı şifredir.

Vesika No. : 766

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Şifre **Tesvid tarihi: 14/11/34**

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

12/11/34'de Raco'da İngiliz Generali Clark ile görüşüldüğü sırada Şerif Ordusu Erkânıharbiye Reisi Mirliva Seyit Nuri'nin Yirminci Kolordu Erkânıharbiye Reisi Naci Beye olan beyanatı mahromanesinin bir sureti dün Dersaadet'e giden bir Erkânıharb zâbiti ile makamı devletlerine tesyar kılınmış ve bir sureti de zirde arzedilmiştir. Bu Seyit Nuri bizim Erkânıharbiye tahsili görmekte iken seferberlik iptidasında firarla Şerif'e iltihak eden Bağdat'lı Mülâzim Nuri Efendidir. Naci Bey raporunun sonunda münderiç Antakya vak'ası berveçhizîr arzolunur şöyle ki: Antakya mütarekenin imzasından bir iki gün evvel bir kıtai askeriye gönderilerek işgal olunmuştur. Evvelce orası Arap Hükümetine iltihakını ilân etmişti. Fakat bütün kazanın ekseriyet-i nüfusu Türk olduğu cihetle Arapların taraftarı pekaz olduğu görülerek fırsattan bilistifade işgal edilmişti.

Elân orada bir ufak müfrezemiz vardır ve Hükümet-i Osmaniye'ye tâbidir. Seyit Nuri'nin bahsettiği Arap bayrağının indirilmesi meselesine ait cevabı kendileri ile muhabere ederek Arap Hükümetini tanımış olmağa bir vesile ittihaz olunmamak için Yirminci Kolordunun İngilizlerle mükâlemesine memur zâbite verdireceğim Araplarla tesisi muhabere ve muhadenet edilmek mültezim ise rapor münderecatına nazaran kendilerine ne cevap verilmek lâzım olduğunun emir buyurulmasını rica ederim.

M. Cemal
Kapadım sureti de keza

14 - 15/11/34 **Yazıla**
Yaver
Sırrı

11

Vesika No. 766

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه		خلاصه مالی	تسوید تاریخی	٢٤/١١/١٤
شعبه‌نك اوراق نومروسی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

باسه قوماندانلغه ارکان حربیه ریاستجه

١٤ / ١١ / ٢٤ ده راجوده انکلز جزالی قلاره‌سنه کوروشدیکی حده تشریف اردوسی ارکان حربیه رئیسی میرلوا نوری بك تکرمنجی قول اردو ارکان حربیه رئیسی ناجی بکه اولوب بیانات محرمانه سنك برصورتله دوله دیسمارنه کیدیه‌رك ارکان حربیه خصایصیه مقام دولتزیه تسیار قیلنمسه وبرصورتله زیرده عرض قیلنمشدر ایلشدر . بو سبب نوری پاشا ارکان حربیه عمومیه صورتنه

X - - - - - - - - - - X

بالا

کوچکایه سفر برلك ابتدا سنده قرارلاشدیغی اوزره بغداد والی ملازم نوری افندی‌یه ناجی بك ایله بغداد صوکنه منسوج انقره وقعه‌سی بردهه ایورنلر صوکنه منسوج انقره وقعه‌سی بردهه زیر عرضه اولنوب شویله که انقره کوچکایه متاکرنت اعضاسی برآیکی کونه اول ٤ یه قطعه‌سه کونه‌یه‌لر اشغال اولنمشدر . اوچ اوبای عرب حکومت الحاقی اعلانه تشبث نقطه‌سنه قضایات اثرات نقوی تزل اولنمش جهتله عبدالله طرفداری بیاتی طایفه‌سی کوردیلر

فرده

لوده

صورتی ده‌زا

13

767 No. lı vesikanın açıklaması

Osmanlı Hükümetinin, Arap Hükümeti ile iyi münasebetler tesis etmesini arzu etmesine rağmen, İngilizlerin emniyetini sarsmamak düşüncesi ile her iki tarafın da arzularını, ancak sulh müzakereleri sırasında izhar etmelerinin uygun olacağının, kardeşçe bir lisanla, Seyit Nuri'ye veya mümessiline anlatılmasına dair Harbiye Nazırının 2 nci Ordu Kumandanına yazdığı cevabî şifre olup bu keyfiyetin temini, vesikanın altında devam eden şifre ile XX nci Kolordu Kumandanına bildirilmiştir.

Vesika No. : 767

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Zata mahsustur

Karargâhı umumî

2802

İkinci Ordu Kumandanı Nihat Paşa Hazretlerine

Esseyyit Nuri ile vaki olan mülâkata ait şifreyi okudum. Hükümet-i Seniye'nin de böyle bir teklife tamamen rağbet ve buna mümaşat edeceği şaibeden âridir. Ancak; halihazır ve aynı zamanda hükümet İngilizlere izharı samimiyet ve onların celbi emniyeti zaruretini düşündüğü için şu sıra Arap Hükümetiyle idamei mükâlemat ve tesisi mukarenetin hem bizler ve hem de kendileri hakkında pek tehlikeli kalacağının takdir buyurulmasını ve şu mütalâanın bir lisanı müveddetle tefhimini rica ederim.

Buna binaen Hükümet-i Arabiye'nin herhangi bir şekli idare ile Hükümet-i Osmaniye'ye karin olmak ve merbut kalmak hususundaki hissiyatını bizim de ayni hissiyata iştiraken yakında akdi mukarrer sulh müzakeratının hini akdinde ızhar ve iddia ile tesbite cehdetmekliğimizin en münasip bir tarz olacağını teemmülen arz ve esas dahilinde kendilerinin de şimdiden ihzaratta bulunmalarının iblâğı temenni olunur. 18/11/34

Açtım 18 Minh
Yaver
Sırrı

Harbiye Nazırı
Abdullah

Şifre

Zata mahsus

20 nci Kolordu Kumandanı Fuat Paşa Hazretlerine

Mirliva Seyit Nuri'nin Arap Hükümetinin Devleti Aliyye ile olacak münasebatı vesaire hakkındaki beyanatını Başkumandanlığa arzettim. Arap Hükü-

metinin herhangi bir şekl-i idarede olursa olsun Hükümet-i Osmaniye'ye karin olmak ve merbut bulunmak emrindeki meyil ve arzusu şayanı kabul ve terviç görülmüştür. Ancak bunu teyiden şimdiden Hükümet-i Arabiye ile münasebata girişmek ve bu babta İngilizlerin eline bir sırrişte vermek sulhün akdiyle uğraşıldığı bir sırada hem Hükümet-i Osmaniye ve hem Hükümet-i Arabiye için mahzur davet edeceğinden karîben inikad edecek sulh konferansında her iki taraf murahhaslarınca bu mukarenet ve irtibatın tesis ve tesbitine cehd ve ikdam edilmesi için kendilerinin ihzarat ve teşebbüsatta bulunmaları keyfiyetinin bittercih müşarünileyh Seyit Nuri'ye veya onun göndereceği mutemet bir zata Kolordu Erkânıharbiye Reisi Naci Bey tarafından bizzat ve şifahen iblâğ olunması ve tahriri bir varaka ~~bulundurulmaması ve şayet bu iblâğ keyfiyetinin tahriren yapılmasına mecburiyeti katiye hâsıl olursa ancak bizim mükâleme memuru~~ bulundurulmamasına itina edilmesi ve neticenin inba buyurulması. Ve asıl Şerif kıtaatiyle diğer İngilizler derecesinde hüsnü münasebet idamesi muvafıktır. Sadrazam Paşaya olan mektubun ayrıca bir zâbit ile İstanbul'a gönderildiğinin ve Faysal Hazretlerinin veya maiyyetindon herhangisinin ailelerine gönderecekleri para ve eşyanın mahalline isal olunmak üzere mufassal adresi ile beraber Kolorduca kabul edileceğinin kendilerine tebliğ olunması mercudur.

19/11/34

Yazıla

Kapadım 19 Minh
Yaver
Sırrı

16

قرارگاه عمومی
٢٨٠٢

ذات مخصوصه

آنقره‌ده روف‌باشا حضرتلرینه

٧٤

السید نوری ایله واقع اولان ملاقاتم عائد شیفره یی اوقودم. حکومت سینه‌نک ده بویله بر تکلیفه تماماً رغبت وبوکا مماشات ایدجکی شائبه‌سنه عاریدر. آنجق حال حاضر وعینه زمانده حکومت آنقره‌نک اطلاع صحیحی و اونک جهت امنیتی ضرورتنه دوشوندیکی ایچون شو صیره عرب حکومتنه ادامهٔ مطالعات وتأسیس مقاومتنک هم بزلر وهمده کندیلری حقنده یک تکلیف قالمه‌جغنک تقدیرجه بولسنی و شو مطالعه‌نک برلسانه موجبنه تفهیمی رجا ایدرم.

بوکا بناءً حکومت عربیه‌نک هرهانکی بر شکل اداره ایله حکومت عثمانیه‌یه قریب اولمق و مربوط قالمق خصوصنده‌کی حیاتی بزمده عین حیاتی اشتراک یقینده عقدی مقرر صلح مذاکراتنک جهت عقدنده اطلاع - ذاتاً ایله ثبتی جهت اتخاذ کلک الک مناسب بولدیغی تأملاً عرض و بو اساسی داخلنده کندیلرینک ده سعودیه‌یه احضاراتده اولمه‌جغی تأملاً عرض و بو اساسی داخلنده کندیلرینک ده سعودیه‌یه احضاراتده بولنمه‌نکز ابلاغی تمنا اولنور. ٨ / ١١ / ٢٤

جبه‌نادی
عباده

١٨ تاریخ

٢٠ خودار روف‌باشا حضرتلرینه

شیفره

ذات مخصوص

میرلوا سید نوری‌نک عربستانه دونمسی ایله اوراجه مناسبات وسائره حقنده‌کی بیاناتنی باسه‌وقوعاتنی عرض ایتدم عرب حکومتنه هرهانکی بر شکل اداره دوامی اولسون حکومت عثمانیه‌یه قریب اولمق و مربوط بولنمق آرزوسی شایان قبول و ترویج کورلمشدر. انجق بونی تأییداً شریف‌نک حکومت عربیه‌یه مناسبات کریشمه‌سی و بو بابده انکلیزلرک از بر سرشته ویرمک صلاحه عقدیله اوغراشدیغنی بر حرده دو

نظر

هم حکومت عثمانیه وهم حکومت حاضره عربه ایچون محذور وعوت ایده جکندن قریبا
انعقاد ایده جک صلح قونفرانسنده هر ایکی طرف مرحصلرنجه بو مقارنت
وارتباطلره تاسیس وتثبیت جهد واقدام ایدیلسه ایچون کندیلرینک احضارات
وتشباتده بولنمالری کیفیتنک / بالترجیح شارایه سنه نوریه ویا اونده کوندرجکلری
معتمد بر ذات قوماندانلرینک جهت طرفنه بلغات وشفاهاً
ابلاغ اولنسی وتحریری بر ورقه ~~بولنیلمسی وشبه بو ابلاغ کیفیتنک~~
~~تحریراً یاپلمسی بجهت تعلیم حضرات ایچون بزم مطالعه مخصوص~~
بولنه بیلمسی اعتنا ایدیلسی وتحریرنک انبا بیورلسی . واصل شریف قطعاتیله دیکر انکلیزلر ایچون
حسن مناسبت اوامرنی موافقدر . صدر اعظم پاشایه ارسال مکتوبت ایچون ضابط ایدا استانبوله
کوندرلمکنی وفیصل حضرتلرینه ویا مقیمه هر هانکیسنک / عائدلرینه کوندرلمه جکلری
پاره وا شیانک محل ایصالی ارکنه اوزره فیصل افندی حضرتلری قوماندانلرینه جواب
ایده جکلنی کندیلرینه تبلیغ اولنسی مرجودر .

یاسین

٢٤/١١/١٩

قبلا ٢٣/١١/١٩ ماوره

768 No. lı vesikanın açıklaması

8 nci Ordu ve XXI nci Kolordu karargâhlarının lâğvedildiğine ve XVII nci Kolordunun teşkilâtı ile, kumandanlığının aynı zamanda 2 nci Ordu Kumandanı tarafından deruhte edileceğine dair, Harbiye Nezaretinden 2 nci Ordu Kumandanlığına verilen emirdir.

Vesika No. : 768

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 56

Adet	Harbiye
11068	2178

İkinci Ordu Kumandanlığına

1 — Sekizinci Ordu ve Yirmibirinci Kolordu karargâhları lâğvedilecektir.

2 — Onyedinci Kolordu, 56 ncı ve 57 nci Fırkalarla, 6 ncı Ağır Topçu Livasından mürekkep olacaktır.

3 — Şimdiye kadar 21 nci Kolordu nizamı harbinde dahil olan Menteşe - Teke sahil alayları ile ağır topçu Ondokuzuncu Alay, 57 nci Fırka emrine verilecektir.

4 — Sekizinci Ordu ve 21 nci Kolordu karargâhları zâbitanından diğer karargâh ve kıtaatın zâbitan noksanı ikmal edildikten sonra, mütebakisi Muamelâtı Zatiye emrine verilecektir.

5 — Terhisi müteakip her iki Fırkanın teşkilâtı tanzim edilecek ve neticesi bildirilecektir.

6 — Onyedinci Kolordu Kumandanlığı taraf-ı âlilerinden deruhte buyurulacaktır. Harekât 9500

14/11/34
Harbiye Nazırı
Abdullah

Açtım 15/Minh
Yaver
Sırrı

Şube 1
15/11/34
H

آنجه اردوسی قومانده‌لغی

حرمه
٢٥٨

٢١

٢٤/١١/٦٨

سنه‌نجی اردو قومانده‌لغی وکالتنه یازیلوب تلغرافنامه صورتی بروجه آتیدر.

١ - سنه‌نجی اردو وکیلی برنجی قولاردو قرارگاهنی تقویه ایدیجکدر.

- اوچنجی قولاردو ٥٦ نجی و ٥٧ نجی فرقه‌لرله ٦ نجی آغیرطوپچی لواسندن مرکب اولاجقدر.

٢ - سنه‌نجی قد. ٢١ نجی قولاردو نظام حزبی داخی اولارق منتشر - تکد سعی آلایدر آغیرطوپچی

اوچنجی قولاردو آلای ٥٧ نجی فرقه‌امرنه ویریلجکدر.

٣ - سنه‌نجی اردو و ٢١ نجی قولاردو قرارگاهی ضابطانندن دیگر قرارگاه و وقطعاتلره ضابطانک نقصانی

آلمان ایدلدکجه متباقیسی معاملاتده ذاتیه امرنه ویریلجکدر.

٤ - ترخیص متعاقب هر آیی فرقه‌لرک تشکیلاتی تنظیم ایدیلجک و نتیجه‌سی بلدیریلجکدر.

٥ - اوچنجی قولاردو قومانده‌لغی طرفندن عالیزنده دعیره‌ده جویریلجقدر. حرکات ٩٥٠٠

٢٤/١١/١٤

جبه‌نازی
عبدالله

آجه ٢
١٥ باوز

١

١٥/١١/

21

130

769 No. lı vesikanın açıklaması

Mütareke tatbikatı sırasında lâğvedilen 3 ve 5 nci Ordu karargâhları ile kurulan teşkillere dair Harbiye Nezaretinin bütün askerî teşkilâta yayınladığı emirdir.

Vesika No. : 769

Osmanlı Orduyu Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube
1
Numara
9499
11006

Dolap - 52
Göz - 2
Dosya - A/4.26

Dersaadet
15/11/334

İkinci Şubeye

1 — Üçüncü Ordu Karargâhı lâğvedilecektir.

2 — Onuncu Kafkas Fırkası (İstanbuldaki taburlar müstesna) Çatalca Mevkii Müstahkemi İkinci Kolordu Ahzı Asker Riyaseti Beşinci Ordu emrine geçeceklerdir.

3 — Üçüncü Ordu karargâhından Beşinci Ordunun ihtiyacını ikmal için alıkonulacaklardan maada fazla kalacak zâbitan Muamelâtı Zatiye emrine, efrat Ordu Dairesine, hayvanat Nakliye Müfettişliğine, otomobiller Otomobil Kıtaatı Müfettişliğine verileceklerdir.

4 — Bu suretle Birinci Kolordu, Kırkdokuzuncu Fırka ile Onuncu Kafkas Fırkasından ve 14 ncü Kolordu 55, 60 ve 61 nci Fırkalardan mürekkep olarak Beşinci Ordu emrinde bulunacaklardır.

5 — Beşinci Ordu Karargâhı dahi nihayet Yirmibir Teşrinisaniye kadar lâğvolunacaktır. Binaenaleyh Ordu Kumandanlığı lâğv vaki olduğu zaman kolorduların ve bilcümle teşkilâtın terhis ve idare ve iaşe ve ilâahere hiçbir muamelesi sekteye uğramıyacak surette şimdiden ihzaratta ve icabederse Nezarete teklifatta bulunacaktır.

Harbiye Nazırı
Abdullah

Harbiye Nezaretine, Muamelâtı Zatiyeye,
Ordu Dairesine, Levazımatı Umumiyeye,
Harbiye Dairesine
Ordulara
K. U. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 16, 17, 18, 19,18, 19,
20, 21 nci Şubelere

tebliğ edilmiştir.

Kısımlarca görülüp iadesi
mercudur. 15/11
Ks. 3 Gördü
Ks. 1
H.

Aslına mutabıktır. 15/11/34
Karargâhı Umumî
Harekât Şubesi Müdür Vekili
Binbaşı
Ziya

Şube 2
9787

Ks. 2
Dündar
Ks. 4 Görmüştür.

Hidayet Bey kısımlara tebliğ
15 Teşrinisani 1334

Vesika No.:769

عثمانلی دولت علیه

شعبه

نومرو

۹۴۹۹
۱۱۰۰۶

در معاملات
۱۵/۱۱/۲۴

انجمن شعبه

۱ — [illegible]

۲ — [illegible]

۳ — [illegible]

۴ — [illegible]

۵ — [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

770 No. lı vesikanın açıklaması

Lâğvlar ve tensikler sebebiyle, 2 nci Ordu bölgesinde, emniyet ve asayişin temini için yapılacak yeni teşkilâta dair 2 nci Ordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine cevaben yaptığı teklifi ihtiva eden şifresidir.

Vesika No. : 770

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Harekât
2164
Şifre
Müstacel

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyasetine

C — 11/11/34 tarih ve 943 şifreye:

Adana Vilâyetiyle Amanos şarkındaki mıntakanın ehemmiyetine binaen aynı zamanda buralarda asayiş-i dahilinin temini zımnında ordu mevcut fırkalarından seferberlik esnasında teşkil edilmiş 41, 43, 44 ncü Fırkaların lâğvını ve mütebaki 1, 11, 23, 24 ncü Fırkaların ipkası ile zayıf kadrolu iki kolordunun ipkasını münasip görmektedir.

Ordu mıntakasında terhis edilmiyecek dört senelik (310, 311, 312, 313) tevellütlü takriben (6000) kadar efrattan 14 piyade taburu, 14 makinelitüfek bölüğü (72 tüfek), 6 süvari bölüğü, 9 batarya (6 kudretli cebel, 3 sahra), iki istihkâm bölüğü, 2 telgraf bölüğü teşkili mümkündür. Bu kuvvetin bura ahzıasker mıntakasında mevcut 4000 kadar aynı tevellütlü bakaya ve firarilerle takviyesi de belki kabildir.

Her kolorduya yukarıki kıtaattan 6 piyade taburu, üç bölüklü bir süvari alayı, ikişer bataryalı iki topçu taburu, bir istihkâm ve bir telgraf bölüğü verilerek bu süretle fırkalarda alayların birinci taburları 200 ilâ 250 efrat mevcudiyle diğer iki taburu kadro halinde olmak üzere teşkil olunabilir. Mütebaki iki taburla kolordularda birer hücum taburu teşkil olunabilir. Veya vilâyet jandarma alayı takviye edilebilir.

Kolordulardan birisinin Amanos şarkında Maraş, Ayıntap sancaklarında ve diğerinin Adana Vilâyetinde şimendifer boyunca yerleştirilmesi iskân ve iaşe noktai nazarından münasip olacaktır.

Orduda 3, 12, 15, 20 numaralı dört Kolordu karargâhı mevcuttur. 23 ve 41 ve 44 ncü Fırkalar Adana Vilâyeti dahilinde 1, 11, 24 ve 43 ncü Fırkalar da Ama-

nos şarkındadır. 12 ve 15 nci Kolordu karargâhları vazife başında ve Adana Vilâyeti dahilindedir. 3 ncü Kolordu Karargâhı kadro halinde ve bilâ vazife Adana'dadır. 20 nci Kolordu vazife başında ve Amanos şarkındadır. Mâruzatı âcizanem tensip buyuruldığu takdirde hangi kolordulanın numaralarının ipka edileceğinin işarını rica ederim.

Terhisi mütaakıp orduda kalacak zâbitan, efrat ve hayvan miktarının fırka, fırka mevcutları tebeyyün ettirilerek ayrıca arzolunacaktır. 14/11/334

Kapadım 14/Minh
İmza

saat
Yazıla

Mehmet Hayri

كتابات

٤٤٤

مسلسل

[illegible]

[illegible] ١١ / ١١ / ٢٤ و ٩٤٢ تاريخ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

16

771 No. lı vesikanın açıklaması

2 nci Ordu Kumandanlığının, yeni teşkilâta dair tekliflerine, Harbiye Nezaretinin, Kolordu ve Tümenlerin, İngilizlerle yapılmakta olan müzakereler sonunda tebliğ edilmek üzere, muhtemel konuş yerlerini bildiren cevaplarıdır.

Vesika No. : 771

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Harbiye

2539

İkinci Ordu Kumandanlığına

C — 14/11/34 numara, 2164 şifreye:

1 — Mutasavver hazarî teşkilâta göre elyevm İkinci Ordu emrinde bulunan yedi fırkadan beşi ve mevcut dört kolordu karargâhı ipka edilmek lâzımgeliyor. Binaberin yalnız 43 ve 44 ncü fırkaların ilgası ve tasavvur buyurulan dört fırkalı teşkilâtın beşe iblâğı suretiyle tadili muktezidir.

2 — Muhafaza edilecek fırkalarda alayların birinci taburlarının 300'e karip dolgunca mevcutta ve diğer taburların kadro halinde teşkili hakkındaki teklifi âlileri muvafıktır. Ancak kadro halinde bulundurulacak taburlarda birer heyeti talimiye bulundurmak lâzımdır.

3 — Bilcümle silâhlarımızın alınmasına İngilizlerce muvafakat edilmiştir.

4 — Ordunun kışlama mıntakası için buraca takarrur edip henüz İngilizlerle hali müzakerede bulunan tarz şudur: Üçüncü Kolordu karargâhı Sıvas, Onikinci Kolordu karargâhı Konya, Onbeşinci Kolordu karargâhı Erzincan, Yirminci Kolordu karargâhı Ankara, Birinci Fırka İzmit, Onbirinci Fırka Adana, Yirmiüçüncü Fırka Ankara, Yirmidördüncü Fırka Afyonkarahisar, Kırkbirinci Fırka Konya.

5 — Bundan başka mesken ve iaşece tahsili suhulet ve aynı zamanda tesisi aşayiş için Ayıntap ve Maraş'ta da birer kuvvetlice müfreze veyahut işbu müfrezelerin teşkilince müşkilâta mâruz kalınır mütalâasiyle ihtimal işbu havali için mevcut fırkalardan birinin tahsisine çalışılmaktadır. Binaenaleyh işbu va-

zulceyş netice-i müzakerede kabul edilince hemen zatı âlinize tebliğ kılınacağı için şu esas dahilinde kıtaatça şimdiden hazırlıkta bulunulmasının faydalı olacağı arzolunur. Harekât 9572

Harbiye Nazırı namına Erkânıharbiyei Umumiye Reisi
Ferik
Cevat

Açtım 18
Yaver
Sırrı

Şube 1
18/11/34
H

Vusulü

Saat

Birinci Fırka İzmir
Onbirinci Fırka Afyon Karahisarı
Kırkbirinci Fırka Konya
Yirmiüçüncü Fırka Adana
Yirmidördüncü Fırka Ayıntap

Vesika No.:771

ت. ق.
١٥٧

جبهه
٢٥٢٦

آنجق ادوقتی نداغنه

٢٠ / ١٢ / ٢٤ نومرو ٢١٦٤ شیفره‌یه:

١ — تعلیم خارجی تشکیلاتنه کوره البوم آنجق ادوامزده بولنان یدی فرقه دهشی و موجود درت قوللاره وه قرار الی ابقا ایدیلمك لازمدر. بابریه کیفیت ٤٢ و ٤٤ نجی فرقه‌لرك انفاسی و تعداد بوریلوبه درت فرقه‌لی تشکیلاتك بشه ابلاغی صورتیله تعدیلی مقتضیدر.

٢ — محافظ ایدیجك فرقه‌لرده آلدیلاری رنجی طابورلرینك ٤٠٠ ه قریب دولغوجه موجوده و دیگر طابورلرك قادر و حائزه تشکیلی حفظه‌ی تکلیف عالیلری موافقدر. آنجق قادر و حائزه بولنه‌رجه طابورلرده بر هیئت تعلیمیه بولندیرلمه لازمدر.

٣ — بالجمله سلاحلرك برابر آلمغه انکلیزلرجه موافقت ایدلمشدر.

٤ — اردونك قیشلاق منطقه‌سی ایچونه براجه تقرر ایدوب لغوز انکلیزلرله حال مذاکره ده بولنان لرز شودر: اوچنجی قولاردوقرارگاهی سیواس، اوندنجی قولاردوقرارگاهی قونیه، اوندیرنجی قولاردوقرارگاهی ازمیر، آیدینجی قولاردوقرارگاهی آنقره. برنجی فرقه ازمیر، اوندیرنجی فرقه آطه، کلیبولی اوچنجی فرقه آنقره، کلیبولی دردنجی فرقه آفیونه قره حصار، قرق برنجی فرقه قونیه.

٥ — بو نده‌لشقه مسئله اعاشه‌جه تحصیل سولت و عینه‌یانه تأسیس سالیانه ایچونه عیناً و مرعی شده ده برقوچی جه مفرزه و یاخود اشبو مفرزه‌لرك تشکیلاتنه مدوجه قانونه مطالعه سیله احتمال اشبو حوالی ایچونه موجود فرقه‌لرده برنیك تخصیصه حاجت قالمقده‌در. بناءً علیه اشبو وضع الحسنه تحت مذاکره ده قبول ایدیلنجه لحاظ ذات عالیلریه تبلیغ قلنه‌جغی ایچونه شواسی واخلنه قطعاتجه تحریره

٢

حاضر قصده بولنمسنك فائده لى اولدغنى عرض ايلرم . حرره ٩٥٧٢

جريده ناظرى نامنه ارسال جريده عمومى

فريد

جواد

آجيم | نامه

١٨ / ١١ / ٢٤

يرنجى قوه — ايزميت

آدنه يرنجى فوقه — آغيوه قره حصارى

قونيه يرنجى فوقه — قونيه

بدلى اوچنجى فوقه — الحه

بدلى دردنجى فوقه — غيتاب

772 No. lı vesikanın açıklaması

Yeni teşkilât ve konuşlara dair, Harbiye Nezaretinin, 771 No. lı vesika ile tebliğ ettiği emirlerine, 2 nci Ordu Kumandanlığının mukabil tekliflerini ihtiva etmektedir.

Vesika No. : 772

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 1

Osmanlı Orduyu Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube

İkinci Ordudan Başkumandanlık Vekâleti Celilesi Erkânıharbiye Riyasetine mevrut 2174 No. lı şifredir

18/11/34 ve Harekât 9572 numaralı emr-i devletleri üzerine berveçhiâti hususatı arzeylerim. 1 — Onbir, Yirmiüç, Yirmidört, Kırkbirinci Fırkalar altışar taburu kadro olmak üzere dokuzar taburlu ve altısı kadro halinde olmak üzere dokuzar makinelitüfek bölüklü ve birer bataryası kadro olmak üzere ikişer bataryalı iki taburdan mürekkep ve birer topçu alayı halinde teşkil edilecektir. 2 — Kadro taburlarına halen heyeti talimiye olarak küçük zâbitan verilmesine imkân yoktur. Alayların üç bölüklü olarak teşkil edilen birinci taburlarından hini hacette kadro taburlarına birer bölük itasiyle bu taburların sürati teşkili teshil edilebilir. 3 — Amanos şarkında ayrıca müfreze teşkil kabil değildir. Mevcut fırkalardan elyevm cephede bulunan Yirmidördüncü Fırkanın takviye edilerek Ayıntap havalisinde bırakılması temini asayiş için mutlak lâzımdır. 4 — Ordu bu mıntakayı kâmilen tahliye ederse Ayıntap ve Maraş havalisi ile Adana Vilâyeti dahilinde asayişsizlik zuhuru muhtemeldir. Gerek asayiş ve gerek iaşe noktai nazarından bu mıntakada terkedilecek fırkalara üçer bölüğe efradı mevcut dördüncü bölükleri kadro halinde orduca halen teşkil edilebilecek ve birer makineli bölükle takviye edilmiş birer süvari alayı iltihakını zarurî görüyorum. Bu alayların Anadolu dahilinde iaşeleri de fevkalâde suubet husule geleceğini zannediyorum ve bu sebeplede alaylardan birinin Ayıntap diğerinin Ceyhanda kışlatılması ihzaratı yapılmıştır. Bundan başka bu mıntakalarda terkedilecek fırkaların alaylarını ikişer taburlu teşkil için Toros şimaline gönderileceklerin tamamen kadro halinde sevkile efradını bunlara vermeği veyahut Nezareti celilelerince tensip buyurulacak ahzı asker mıntakasından bu iki fırka için lâakal dörtbin ikmal neferinin izamını arz ve teklif ederim.

5 — Sıvas ve Erzincan'a giden kolordular karargâhının kışın hulûlü dolayısiyle Dersaadet üzerinden Karadeniz tarikiyle azimetlerine ve şimdiden tahriklerine müsaade edilmesini arzederim. İşbu şifre Harekâtın 2174 numarası ile yazılmıştır. 19/11/34

İkinci Ordu Kumandanı
Mirliva
Nihat

19/11/34

Müstaceldir

Not: **Bu şifrenin birinci maddesinin başında onbir'den evvel (bir) kelimesinin bulunacağı, 2 nci Or. un dosyasında olup çok tashihli olduğundan dergiye konmıyan aslından anlaşılmıştır.**

Harb T. D.

Vesika No.: 772

عثمانلی آرڕیسی قوماندانلغی

شعبه آنجق اردو باش قوماندانلق وکالت جلیله‌سی اداره‌سی ریاستی مودود

نومرو ٢١٧٤ نومره‌لی شیفره‌در

١٨/١١/٢٤ دوقاتی ٩٥٧٢ نومره‌لی امر و قانونلری دائره‌سنده روجه‌ای خصوصاتی وجهله ایلام. ١- اوده بر آیلهی ادخال آیلهی دره، وجه‌یکی فرقه‌لر النیشرحه بوری قادرد ادخال اوزره خصوصی بولنی والیسی قادرد حالنده ادخال اوزره خصوصی مأکزلی تعیین بلوکلی دیر بطریقی قادرد ادخال اوزره الیشریطریلی آیلی حاوی بوردهکی دیر. طوپچی الایی حالنده تشکیل ایدیلجکدر. ٢- قادرد حاوی بوریه حالنده تعلیم ادارهسی کوجیت جانبه دیرلر اعطا یوقدر. الایلر ادخال بلوکلی ادارهسی تشکیل ایدیلرکن بونجه حاوی بوریلرنده جبه حاضره قادرد حاوی بوریلون اعتبار ایدیلرکن سرعت تشکیلی تسهیل ایدیلیور. ٣- اماتوسه شرق ایچون مقدره تشکیل قابل دکلدر. مشهود فرقه‌لرده الیوم جبه‌ده بولنمق آیلهی دیرکی وقتجه ایدیلرکن عنیاب حوالیسنه آتلی تأمین آیلهی ایچون مطالعه لازمدر. ٤- اردو بو نظرقی حالده تجدید ایدیلسه عنیاب درعقبه حوالیسنه اخذ دلاوی داخلنده آیلنسنلک ظهوری دیا تمنیدر. کرک آیلهی کرک اعتبار نقطه‌نظرندن بو نظرده نرلک ایدیلجه فرقه‌ده ادخال بلوکلری اخذاری مشهود دیرکی بلوکلری قادرد حالنده اردوجه حالنده تشکیل ایدیلیلجک دیر. مأکزلی بلوکلر تقویه ایدیلمه بر سوری الایی

772 No.lu vesikanın devamı

عثمانلی اردو همایونی
باش قوماندانلق وکالت جلیله‌سی

شعبه — باش قوماندانلق وکالت جلیله‌سی — مورود

نومرو — نومرولی شیفرمدر

الحاقی ضروری کوریورم. بو الویلرك اناطولی داخلنده اعتصاری ده قوه الیاه صعوبت
حصوله کله جکنی ظن ایدیورم. دیوسیله ده الویلرده ریاغ عثمانی ریکیاغ جیاغ قله رلمی
احتمالنه باشلندی. بونك شقی بو منطقه‌لره ترك ایدیله جك فرقه‌لرك الویلرینی ایکیشر
طابورلی تشکیل ایچون طوروب عثمانلی‌لره حکومت ریاغجیلرك تماماً قادر و حائز سوخیلی افرادینی
بونلره ویرمکی ویا خود نظارت جلیله‌لرنه تنسیب بیریلجه اخذ عسکر مناطقنده بو ایکی فرقه
ایچون لازم اولان درتیبك اکمال تفرینك اغرامنی عهده‌ده تکلیف ایدرم.

٥ - سیواس دار زخانه‌سنده قوللانیلان قرار کاهنك قیشك حلولی طولایسیله درسعادت
اوزرینده قره دکز طریقیله غربیلرینه وشیدیه تحویلاتینه مساعده ایدلمسی عهده ایدرم.

بو تقریر حکماتك ٢١٧٤ نومرولی سندیله یازیلمشدر. ٢٤/١١/١٩ کیخیا اردو قوماندانی
مرو ا
نهاد

٢٤/١١/١٩

شعبه

773 No. lı vesikanın açıklaması

2 nci Ordu Kumandanının, İskenderun'un işgalinden sonra hükümet idaresine müdahale eden, Ayas - İskenderun telgraf hattını kesen Fransızların,, bu hareketlerinin münasip bir lisanla protesto edilmesi için XX nci Kolordu Kumandanlığına tebligatta bulunulduğunu ve Harbiye Nezaretince de İstanbul'daki İtilâf Devletleri askerî murahhası delâletiyle Fransız Kumandanına gerekli tebligatın yapılmasını bildiren şifreleridir.

Vesika No.: 773

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Şube Mühimme **Tesvid tarihi 15/11/34**

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

14/11/34 tarih ve 2163 numaralı şifre ile mâruz İskenderun hâdisesi üzerine oradaki memurinin vazifeleri başına avdet eylemeleri için emir verilmek istenilmiş ise de muhaberatı telgrafiye icrasına imkân bulunamamıştır. İngiliz ve Fransızlar İskenderun - Ayas hattını kat'etmişlerdir. İskenderun Kaymakamı ve Liman Reisi 14/11/34 de Ayas'a gelmişler vazifelerine kemakân devam etmek üzere yine İskenderun'a iade olunmuşlardır. Muhilli asayiş bir vaka zuhurunda dahi iadei sükûn ve intizam İskenderun'un ahden sahibi hakikisi olan Osmanlı Hükümetine ait bir hak olmak ve bu hak her nevi taarruzdan masun bulunmak lâzımgelirken Fransız Torpido Kumandanının vesileler icadiyle ahd şkenane ahval ve muamelâta tasaddi ve hututu telgrafiyeyi tahrip etmesinin İngiltere'nin Suriye Ordusu Başkumandanlığı nezdinde lisanı münasiple protesto edilmesi Yirminci Kolordu Kumandanlığına yazılmıştır. İstanbul'daki murahhası askerîler delâletiyle de İskenderun'da bulunan Fransız Torpidosu Kumandanına mütarekename ahkâmına riayetkâr bulunarak mütecavizane ef'al ve harekâtta bulunmaması hakkında tebligat icra ettirilmesi mâruz ve müsterhamdır.

M. Cemal **Yazıla**

Mehmet Hayri

Kapadım/15/11/34
Saat 7 sonra
Yaver
Sırrı

46

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه	٧	خلاصهٔ مالی	تسوید تاریخی	١٥/١١/٢٤
شعبه‌نك اوراق نومروسی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

باسه قوماندانلغه ارکان حربیه ریاستجه

شفره

١٤/١١/٢٤ تاریخ و ٢٦٦٢ نومرولی شفره ایله معروضه اسکندرونه قادرمی اورزیه اوراره‌کی تاسیسات و تخلیه‌لرك باشنی عدیتی ایچون ~~اسکندرونه بولنان عاصیه~~ اردوملری ایشتیراك ایتمه‌لری محاربه تکلیفی اجراسی لازم‌در. انکلیز و فرانسزلر اسکندرونه‌ایاسی خطی قطع ایتمشلردر. اسکندرونه قایمقامی ایله بیانه یتیشمك ١٤/١١/٢٤ ده ایاسی و تخلیه‌لری کلاکامه دوام ایتدی اورزه‌یه اسکندرونه اعاده اولنمشدر. ~~بیانه~~ محل اساسیه بر وقت ظهورنده اعاده سکونه و انتظام اسکندرونك عهدهٔ صاحبه حقیقیه اولانه عائد بر حد اولمه و بوجهله کرك نوع تدخله مأمور بولنمه لازمکلیکه فرانسز طرفندن قوماندانلغه وسیله ایجادیله عهده‌سنه احوال و معاملات نقدی ~~ایجاب~~ و خطوط تلغرافه تخریب ایتمسنك انکلیزلر سوریه قوماندانلغی نزدنده‌کی تشابه‌سی و تشوایله یکنجی قولاردوقوماندانلغه اردوسی باسه باز طلب/ مرخص عسکریه ولایتده انکلیز حکومتنه ~~ویریلمه‌سی~~ ~~قوماندانلغه~~ اسکندرونه بولنان فرانسز طوبیجی قوماندانه ~~متابعه~~ احکام رعایتکار بجازه متجاوزانه افعال و حرکاتی بولنمه‌سی حقنده تبلیغات اجرا ایتدیرلمه معروضه و مشروحدر.

٢ جمادی

یاور

کاتبی

١٥/١١/٢٤

774 No. lı vesikanın açıklaması

2 nci Ordu Kumandanlığının, İskenderun'da Kaymakam ve Liman Reisinin ve daha bâzı kimselerin Fransızlar tarafından tevkif edildiklerine dair haberler alındığını ve icabeden siyasî teşebbüslere girişilmesi lüzumunu Harbiye Nezaretine bildiren şifresidir.

Vesika No. : 774

Dolap - 5X
Göz - 11
Dosya - 49

Şube Mühimme
Şifre

Tesvid tarihi 16/11/34

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

İskenderun'a iade edildiği dünkü tarihli şifremle mâruz İskenderun Kaymakamı ile Liman Reisinin İskenderun'da daire-i hükümetin alt katında Fransızlar tarafından taht-ı tevkife alındığı ve kasabada bâzı kimseler hakkında tevkifata devam edilmekte olduğunun istihbar edildiği ve tahkiki madde için İskenderun'la muhabere tesisine çalışılmakta olduğu ve bu gibi ahvalin temadi etmekte olduğu görüldüğünden oraca teşebbüsat-ı siyasiyenin tesrii lüzumu mâruzdur.

M. Cemal **Yazıla**

Hamdi Arif/16
545

Vesika No.: 774

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه		خلاصهٔ مالی	تسوید تاریخی	٩٤/ ١١/١٦
شعبه‌نك اوراق نومروسی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

باسه قوماندانلغه اعلامه حریه ریاستجلیه

اسکندرونه اعاده ایدلدیکی دونکی تاریخلی شفره‌ده معروض اسکندرونه قائمقامی ایله لیما ریاستنك اسکندرونده دائرهٔ حکومتك الت قاتنده تحت توقیفه آلدیغی وقصده بعض مکرر توقیفاته دوام ایدیلمکده اولدیغنی و استخبار ایدلدیکی وتحقیقه ماده ایچون اسکندرونه مخابره تأسیس ایلمشمقده اولدیغی معروض.

شفره

لیما

بالا دیکی احوالك تماری اتخاذه [illegible] اداره تشبثات سیاسیه‌نك تسریعی لزومی

[illegible]

فاروقان مطبعه‌سی

775 No. lı vesikanın açıklaması

İskenderun'da Fransız Cautelas Torpidosu Kumandanının, Kaymakam ve Liman Reisine yaptığı hakaretler dolayısiyle, 2 nci Ordu K. nın, İngiltere'nin Filistin Orduları Başkumandanına yazdığı yazı ile bu yazının tercüme edilerek mezkûr K. na verilmesi için XX nci Kolorduya verdiği emir ve keyfiyet Nezarete sunan tahriratlardır.

Not:

(İskenderun'u işgal eden ve hâdiselere âmil olan Fransız K nın gemisinin adı, vesikalarda bâzen Cautelas ve bâzen de Donelâ olarak geçmektedir.

Mezkûr sefinenin Cautelas olduğu, 30 No. lı Dergide çıkan Fransızca protokolda ve Fighting Ship 1914 Jane nin 279 ncu sayfasında tesbit edilmiştir).

Harb Tarihi

Vesika No. : 775

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

İngiltere'nin Filistin Orduları Başkumandanlığına

Saat **1400**
12 sonra **500**

İskenderun şehrinin Hükümet-i Osmaniyenin idare-i mülkiye ve inzibatiyesi altında olduğu halde Halep'teki müttefikin kıtaatı iaşesinde mucibi istifade ve suhulet olmak üzere yalnız ordu mensubininden tahliyesi ile müttefikin ordusunun istifadesine küşade edilmesi İskenderun'da tarafeyn murahhasları arasında 9/11/34 (918) tarihinde akdolunan mukavele mucibince takarrur etmiş ve icabı yapılmıştı. Muahharen bu protokol ahkâmına mugayir olarak limandaki müttefikin kuvayı bahriyesi kıdemli zâbiti ve Fransa'nın Donelâ sefinesi Kumandanı Monsieur David de Beauregard'ın geçenki beyanatımda izah ettiğim veçhile Kaza Kaymakamı ile Liman Reisini hükümet ve idare mevkiinden iskat ettiğini zatı asilânelerine iblâğ eylediğim gibi bu keyfiyeti Kaymakam vasıtası ile ve pek nazikâne bir lisanla mumaileyh zâbite de malûmat verdirmiştim. Bunun üzerine Monsiuer David de Beauregard Kaza Kaymakamı ile Liman Reisini elfazı galize istimaliyle tahkir ettikten sonra kollarını bağlatarak şehir derununda ve süngülü askerler önünde gezdirip terzil eylemekle beraber evvelâ hükümetin karanlık bodurumuna ve oradan bir hayvan ahırına naklettirerek oradan da yirmidört saat elleri bağlı olarak tevkif ettikten sonra yine hükümet konağının bodurumuna nakil ve daha on saat tevkif eyledikten sonra asker muhafazasında bir kayıkla Payas'a tard ve teb'id eylemiş olduğunu şimdi kemâli esef ile istihbar ettim. Âlicenap ve asîl General hazretleri Fransız zâbitinin bu hareketi bana on asır evvelki engizisyon mezalimini derhatır ettirdiğini ve yirminci asrı medeniyette âdil ve âlicenap İngiliz milletinin ordusiyle teşriki

mesai etmiş bir orduda böyle bir zâbitin cayi kabul bulabileceğine ihtimal veremediğimi kemâli teessürle beyan ederim. Beş senelik uzun bir harbde çarpıştığınız ordular içinde Osmanlı Ordusu kadar hukuku mukaddesei beşeriye ve harbiyeye riayetkâr bir düşmanınız ve üserayi harbiye hakkında kendi öz askerlerinden daha müşfikane muamele göstermiş Osmanlı milleti gibi bir millete tesadüf etmemiş olduğunuzu zatı asilânelerinin de itiraf buyuracağında şüphe etmem. İskenderun'daki bu vakai müessifeye sebep olan kıdemli Fransız zâbiti hakkında muamelei kanuniye ifasiyle insaniyet hissiyle gayrı kabili telif olan bu harekâtiyle İskenderun halkı nazarında da bir mevkii ihtiramı kalmamış olan zâbiti mumaileyhin oradan kaldırılmasını ve Adana Hükümetinden gönderilecek diğer bir kaymakam ile Liman Reisinin bermucibi mukavele İskenderun'da vazife-i resmiyelerini ifa eylemelerine mumanaat olunmamasının teminini büyük İngiliz milletinin şerefli kumandanından beklediğimi beyan eder ve bu vesile ile en samimî ihtiramatımı zatı asilânelerine iblâğ eylerim.

Toros Cenubunda Osmanlı Ordusu Kumandanı
Mirliva
Nihat

Raco'da Rıza Efendiye/17
Saat 12/30
Sami

Saat
12 sonra

Yirminci Kolorduya makine başında yazdırdım. Saat 11,30
17/11/34
İmza

20 nci Kolordu Kumandanı Fuat Paşa Hazretlerine

Zirde münderiç ifadatı aynen tercüme ettirerek ve tarafı devletlerinden tercümesinin de gözden geçirilerek tercümesinin mefhumuna muvafık olduğuna kanaat buyurulduktan sonra, İngiliz Başkumandanına isal ettirmenizi ve neticesini işar eyleminizi rica ederim.

Yazıla

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

İskenderun'daki kuvvei bahriye kıdemli zâbiti ve Fransa'nın Donela Torpidosu Kumandanı David de Beauregard'ın Kaymakam ile Liman Reisini hükümet ve idareden iskat etmesi üzerine keyfiyeti İngiltere'nin Filistin Ordusu Başkumandanına lisanı münasiple beyan ve mukavele ahkâmına mugayir olan bu keyfiyetin men'ini rica eylemiştim. Bunun üzerine Fransız zâbitinin Kaymakam ve Liman Reisi hakkında yaptığı muameleyi tahkiriyeyi hâki ve Kaymakam tarafından keşide edilmiş telgrafnameyi ve bu mesele için İngiliz kumandanına bugünkü tarihle yazdığım protestonameyi aynen zirde arzeder ve tarafı fahimanelerinden de İstanbul'ca icabının ifa kılınmasını istirham eylerim.

İki suretiyle birlikte kapatıldı
Hamdi Arif/17
545

Yazıla

[illegible]

١٤٠٠
٥٠٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

استدعا وظیفه سی ایفا ایدیلمه‌سی تأیید بیورلمه‌سی شرفلی قانونه
تقدیم ایلرم ایدر و بو ویرلمه‌سی احتمالی ذات اجلالرینه ابلاغ ایلرم .

خورده جزء تمامله اردون قانونی
میرلوا

ساعت
۱۷ قد

۱۰ نجی قول روحانی فراریات حضرتینه

۲۸

یرده ت ج ۴ افاداتی عیناً ترجمه ایدیرمن و طرف دولتدن ترجمه نده وه کوندرلکچه‌سنه ترجمه نده
سنه ۴ مفهوم مدلول اولیه قناعت ۴ بولدقه رضا وه انکلیز با ه قومانده اولدیغنه
وقوعنه اشعار ایلیه‌رک جاییرم .

یا

با ه قومانده‌سی جهتیه تصحیح

۲۸

دیل فرقه جهت قومانده‌سی ضابطه و نفرلرنه دوزنلو طوبه و ماتراپلری داوید بورغادن
اشغال قانونی قانونی ایلیان تصحیح حصه داره‌ده اقاط اتیاداتی لیفه ارکانه
اردو با ه قومانده‌سی ایله ~~[illegible]~~ و مقاد و اعطاء مقادیر اولان بولیفه - مقف جالیتیم
قوز ضابطه قانونی ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
ایدر و طرفه قبیلی ارسال ~~[illegible]~~ اتابوجی ایجابنده ایفا قانونی ایدیلیر .

یا

۵ معامله قضیه‌سی حالا وقا مقام طرفنه ~~[illegible]~~ ایدیلمه‌ماری وجهنه ایلون
دیکلیدقه ایلیه‌ن یا ویلیه بر تستوناری عیناً زیده حصه
بوکونلرنه ناریم

ایکجه‌یه برلکه قیادی

۵۴۵

776 No. lı vesikanın açıklaması

774 ve 775 No. lı vesikalarda geçen, İskenderun'daki hâdiselere dair Harbiye Nezaretinin Sadaret makamına yazdığı tezkeredir.

Vesika No. : 776

Dolap - 49
Göz - 10
Dosya - 38

Osmanlı Orduyu Hümayunu
Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti

Mübeyyizin imzası Ahmet
Tarihi tebyizi 19/11/34

Müsevvidinin imzası
Şube 2

Tarihi tesvidi 18/11/34

Acele

Makam-ı Sâmi-i Sadaret-i Uzmaya.

İskenderun'daki kuvvei bahriye kıdemli zâbiti ve Fransa'nın /Donela/Torpidosu Kumandanı /David de Beauregard/ın mahallî Kaymakamiyle Liman Reisini hükümet ve idareden iskat etmesi üzerine keyfiyet İkinci Ordumuz Kumandanı tarafından İngiltere'nin, İngiliz Filistin Ordusu Başkumandanlığına lisanı münasiple beyan ve mukavele ahkâmına mugayir olan bu hususun men'i rica edilmişti. Bunun üzerine Fransız zâbiti mülkiye Kaymakamı ile Liman Reisini ahır ve bodurumda hapis ve kolları bağlı olduğu halde kasabada teşhir eylediğini hâki mülkiye Kaymakamının raporu ile İkinci Ordu Kumandanlığının İngiliz Başkumandanlığına vaki olan işarın bir sureti leffen takdim edilmekle muktezasının emrü ifasına müsaade buyurulması müsterhamdır. Olbapta

Akşam K
19/11/34

Saat
5

Kısım
I

57

Vesika No.:776

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلق ارکان حربیه ریاستی شعبه	
شعبه نومروسی			
مسودینك امضاسی			
تاریخ تسویدی			
قلم اوطه‌سنك نومروسو			

میفك امضاسی
تاریخ تبیضی
میفه‌تو نیلان نومرو
مقابله جیك امضاسی
مقابله تاریخی

بعمومیت

اقتضاسنه
۲۴/۱۱/۱۹

(۱)

58

777 No. lı vesikaların açıklaması

İskenderun'da hâdiselere sebep olan İtilâf sefineleri kıdemli zâbiti, Fransa'nın Cautelas Sefinesi Kumandanı David de Beauregard'ın; 11/11/34 de bizzat imzaladığı mukavele hükümlerine aykırı olarak 2 nci Ordunun Kırıkhan'daki silâh deposuna el koyduğunu ve kendisinin bu gibi hareketleri devam ettiği takdirde iki taraf silâhlı kuvvetleri arasında istenilmiyen bir hâdisenin doğmasının önüne geçilmesi için kendisine tebligatta bulunulmasına dair, 2 nci Ordunun Suriye İngiliz Ordusu Başkumandanlığına yazdığı tezkeredir.

Vesika No. : 777

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

8

Raco'da Yahya Efendiye/18
12 sonra
imza

20 nci Kolordu Kumandanlığına
Zirdeki tebligatın bittercüme İngiliz kumandanına isal ve neticenin inbasını rica ederim.

Yazıla

Suriye İngiliz Ordusu Başkumandanlığına

Mükerrer

20 1372/1500 saat 12 sonra

İskenderun limanındaki İtilâf sefineleri kıdemli zâbiti, Fransa'nın Cautelas Sefinesi Kumandanı Monsieur David de Beauregard Kırıkhan mevkiinde orduma ait cepane ve esliha deposuna vaz-ı yed ~~ettiğini haber~~ etmiştir.

İskenderun'a çıkmasına muvafakat edilen bahriye müfrezesinin Kırıkhan'a sevki tarafeyn arasında ~~imzalanan~~ İskenderun'da 11/11/34 (918) de imzalanan protokola muhaliftir. ~~30/10/34 (918) de tarafeyn kuvvetlerinin ileri müfrezelerinin bulunduğu hatları tecavüz etmeleri Osmanlı Hükümetiyle İtilâf hükümetleri arasında akdolunan mütarekename~~

~~Mumaileyh Fransız kumandanı bu suretle tecavüzatına devam halinde tarafeyn~~

Ahiren 12/11/34 (918) günü Raco'da bana vukubulan teklifatınız üzerine İstanbul'dan ~~hükümet-i merkez~~ ahiren alıp zat-ı asîlânelerine de tebliğ eylediğim cevapta ileri hatlarımızın bulundukları mevakii muhafaza etmeleri emir olunmaktadır ki, kıtaatıma da o yolda emir verdim.

Bugün İstanbul'dan aldığım diğer bir emirde dahi İngiltere'nin İstanbul'daki Başmurahhassı bütün Osmanlı ordusunun silâhlarına dokunulmayacağını kabul etmiştir.

Binaenaleyh Fransız kumandanının şimdiye kadar olduğu gibi harekâta devam eylemesi tarafeyn kıtaatı arasında hiç arzu etmediğim ahvalin zuhurunu bâdi olabilir ~~ki Osmanlı ordusu bundan dolayı mesuliyet kabul etmez atfetmek~~ Bu cihete nazar-ı dikkat-i asîlânelerini celp etmeyi kendime bir vazife bilirim. Deponun iadesi ~~mütevekkif muamelenin ifa~~ için mumaileyh kumandana emir vermenizi ve en samimî ihtiramatımı kabul etmenizi rica ederim. 18/11/34

Toros Cenubunda Osmanlı Ordusu
Başkumandanı
Mirliva
Nihat

62

Vesika No.: 777

سویه آنکیدا روسیا سه قوماندانلغه

۱۲۷۷/۱۰۰۰

اسکندرون لیمانده کی ائتلاف سفینه لری قومل ضابطه ذاتنک قوماندا سفینه‌سی قوماندانی مدیو راده‌یه دو بوره‌مغارده قوماندان موقعنده اوروم عائد جهاز واسطه‌سیله وضع یه ~~ایتمشلر~~ ایتمشلر.

اسکندرون جیقنی ~~سده~~ موافقت ایتمیه جبر مقدره سنده قوماندان موقعی طرفیدن ~~اسکندرونه~~ اسکندرونه ۱۱/۱۱/۹۱۸ روامطالبنامه یه توفقوله ~~مخالفت~~ ~~۱۱/۱۱/۹۱۸ روامطالبنامه طرفیدن تعهد ایدیلمه‌سی تقدیرنده~~ ~~برنجی خطه‌ده بجاوزاتده‌ری عثمانی حکومتنه ائتلاف حکومتلری تعدیلات~~ ~~خاصه‌سنه~~ ~~روسیالی قوماندانلر بوجهتده بجاوزاتده روام ایتمه طرفیدن~~

~~۱۱/۱۱/۹۱۸ کونی اجراآتده بولنمه‌سی~~ ~~اجبار آلتنده~~ ~~ایدی خطه‌لرین~~ بولندقده‌ی مراقبه ایله‌ره امر اولنمقده‌در. کوه قطعاتی اوبوله امر ویریلم.

کونی استانبوله آتلم دیه ~~بیلمیشدی~~ دخی انقره‌نک استانبوله کی باسه‌سی بنه عثمانلی روسیه سلاحدیه دوقونولمه‌جغی قبول ایتمشدر.

باسه‌سی بنه عثمانلی روسیه قوماندانلغی طرفیدن ~~شدیدجه~~ ارتجا ~~حالنه~~ روام ایتمه طرفیدن قطعاتی اوروسه ~~جهتجه آنلرجه ایتمیم اعمالات ظهوریه~~ بارلی اولدیغی ~~کبی~~ ~~بوجهتده~~ ~~بوجهتده~~ نظرده اصلاحلری جبراً ایجرا کندیم ~~بوجهتده~~ ~~بوجهتده~~ بر وظیفه بلیریم. ~~روسیانک~~ اعاده‌سی ~~مقتضی~~ ~~سلیفا ایجون~~

روسیالی قوماندانلر بوجهتده بجاوزاتده روام ایتمه‌سی تقدیرنده اوروسه‌یه استانبوله آتلم دیه‌جکم

۱۱/۱۱/۹۱۸

778 No. lı vesikanın açıklaması

Kırıkhan'da 2 nci Ordu silâh ve cepane deposuna el konma hâdisesine dair, 2 nci Ordu Kumandanlığının, Harbiye Nezaretine ve yapılan teşebbüslerin neticesinden bilgi verilmesine dair XV nci Kolordu Kumandanlığına yazdığı şifre ve telgraflardır.

Vesika No. : 778

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Şifre

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

İskenderun'daki İtilâf sefaini kıdemli zâbiti, Fransa'nın Cautelas Sefinesi Kumandanı Monsieur David de Beauregard, Kırıkhan'daki asliha depomuza vaz-ı yed ettiğinden Suriye İngiliz Ordusu Kumandanlığı nezdinde yaptığım teşebbüse teşebbüsten istihsal-i malûmat edilerek buyurulması ve oraca da icabına tevessül buyurulması müsterhamdır.

Suret

Yazıla

Şifre

18/11/34

Suretiyle kapandı

/18

İmza
550
1374

80

Saat
12 sonra

30

Telgraf

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Kırıkhan cepane deppoyundaki eslihanın iadesi hakkında İngiliz Orduları Kumandanlığı nezdinde teşebbüsat-ı lâzimede bulunulmuştur. Dersaadet'teki murahhaslık ile de murahhas-ı askerî tarafından Osmanlı Ordusunun eslihasına dokunulmaması esası kabul edilmiş olduğundan eslihanın tesellüm edilmesi için istihzaratta ve İngilizlerle temasta bulunulması ve takib-i maslahat olunarak neticenin inbası.

K 15 de Cemal/18
12 S

40 sonra

Yazıla

Vesika No.:778

ت. ع.
١٥٤

باسه قوماندانلغه ارکان حربیه ریاستجه

٧٢

اسکندرونه‌ده اتلاف سفائن قیلمش ضابط قوماندانی قوماندانلغه سفینه قوماندانی معیت
داویه رو بورغاز قریه‌خانه‌ده اسکوره‌یوزه وضائع ایتمکینه سوق ایلیه
آرزوی قوماندانلغه تدرس یاپیلیم تشبثنه اشخاص معلومات ایچون
بولمش اوراجوره ایجابنه توسل بولنمش ترجمه‌سی

صورت

X X

صورت

١٨ / ١١ / ٢٤

٧٢

١٢٧٤
٨٠

نقل

اوله‌نلر قولاردر قوماندانلغه

قریه‌خانه‌ده وبونلرک اعاده‌سی حقنده انگلیز اردوسی قوماندانلغه نزدن تشبثات بولنمشدر
وسعادتلرک شخص عسکری طرفنه عثمانی اردوسنک اسکوره دوقونلمسی اساسی قبول ایتمه
بولنمشدر. اسکوره‌نک تسلیم ایدیلمسی ایچون/ انگلیز اردوسنک استحفاظاتنه
اولدیغنه تعقیب مصلحت اولدیغی نتیجه‌نده
انبا :

قره‌دوجه
[illegible]

64

779 No. lı vesikanın açıklaması

Howel isminde bir İngiliz İstihkâm Yüzbaşısının, Halep İngiliz kıtaatı namına, Halep - Erzin şimendifer hattının İngilizler tarafından işletilmesi ve Halep şarkında bâzı yerlere Şerif kıtaatından müfrezeler ikamesi gibi, işgali genişletmiye vesile teşkil edecek daha bir takım isteklerde bulunduğuna dair 2 nci Ordu Kumandanının, Harbiye Nezaretine yazdığı acele şifredir.

Vesika No. : 779

Dolap - 52
Göz 11
Dosya - 49

İKİNCİ ORDUYU HÜMAYUN KUMANDANLIĞI

Şube: Mühimme
Şubenin evrak numarası
Müsevvid

Hulâsa-i meali

Tesvid tarihi 18/11/34
Tebyiz tarihi
Mübeyyiz

"Şifre"
Fevkalâde müstaceldir

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

17/11/34 öğleden sonra Katma'ya gelen İngiliz mükâleme memuru İstihkâm Yüzbaşısı Howel, Halep İngiliz kıtaatı kumandanı namına beyanat ve metalibat-ı âtiyede bulunmuştur:

1 — Müslimiye - Katma şimendifer ve şimendifer telgraf hattı bizim tarafımızdan mı yoksa İngilizler tarafından mı tamir edilecektir?

2 — Halep - Erzin şimendifer hattının İngilizler tarafından işletilmesi.

~~3 — Müslimiye - Katma arasındaki şimendifer telgraf hattı bizim tarafımızdan mı yoksa İngilizler tarafından mı tamir edilecektir?~~

3 — Halep'te bulunacak İngiliz şimendifer idaresine malûmatından istifade edilmek üzere bir Osmanlı şimendifer zâbiti terfiki.

4 — Hal-i sükûnda olmıyan Halep şarkındaki bâzı kura'ya Şerif kıtaatından bâzı müfrezeler ikame edileceği.

5 — Halep'te odunun fıkdanı dolayısiyle tedarik edilen bir müteahhidin Islahiye civarında ~~bulunan~~ vereceği beşbin ton odunun dekovil ile odunun Islâhiye'ye ve oradan şimendiferle Haleb'e naklinin temini.

6 — Şerif müfrezeleri ikame edilecek sahanın şimal hududu nereden gececeği.

Mevaddı mezkûre hakkında mütalâat-ı âcizanem zirdedir:

1 — Şimendifer hattının tamir ve işletilmesinin İngilizlere terkedilmesi tedricen Erzin'e kadar olan kısım arazinin tahliyesini ~~icap~~ ve İngilizler tarafından

işgalini icabettirecek ve şu suretle işgal tedricen garba doğru tevessü edecektir. Hattın tamirine müsaade edilince telgraf hattının da tamirine müsaade edilmiş olacaktır.

2 — Halep'te bulunan İngiliz şimendifer idaresine malûmatından istifade edilmek üzere Halep'te ifayı vazife etmiş ve o havalideki hutût hakkında malûmattar bir zâbitin izamında bir mahzur yoktur.

3 — Islâhiye civarından odun nakliyatına müsaade etmek bizim mahrukatsiz kalmamızı ve İngilizlerin tevsi-i metalibat ederek mahrukat için daha şimale garbe yayılmalarını ve mahrukat menabiinin kâmilen ellerine geçirmelerini mucip olacaktır.

4 — Bizce bir mevkii resmisi olmıyan ve elyevm efrad-ı asiyeden madut olan Şerif kıtaatının ordu ile temasta bulunması da caiz olmadığından ikame olunacak kıtaatı mezkûre için hudut tâyini de muvafık değildir.

Arzuya göre tâyin olunacak hattın işarı ile Şerif kıtaatının cevaz-ı ikamesi kabul edilmiş olacaktır. Aynı günde otomobillerle bir miktar malzeme-i tamiriye getiren bir İngiliz zâbiti İskenderun - Hamam - Cebelisem'an - Halep telgraf hattının Hamam civarındaki kısmını tamir etmek istemiş ise de bu hattın İngilizlerin erzak nakliyatı için istifade edebilecekleri Halep - Katma - Hamam - İskenderun şosesiyle bir alâkası olmadığından tamirata müsaade edilemiyeceği bildirilmiş ve hiç olmazsa hattın keşfine müsaade edilmesi hakkındaki ricası da kabul edilmemiştir.

İngiliz Ordusu Kumandanlığına verilecek cevap hakkında işar-ı devletlerine intizar olunduğu ve bugibi metalibat için doğruca Dersaadet'teki İngiliz murahhas-ı askerîliğine müracaat edilmesi için murahhaslıktan İngiliz Orduları Kumandanlığına emir verdirilmesinin sürat ve selâmet-i muameleyi mucip olacağı cihetle ifayi icabı merhun-u re'yi devletleri olduğu mâruzdur.

Yazıla

M. Cemal

Mehmet Hayri

Kapadım/18
İmza

Saat
2,5 S

66

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه	٣	خلاصهٔ مالی	تسوید تاریخی	٢٤/١١/٢٨
شعبه‌نك اوراق نومروسی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

باسمه قوماندانلغم ارکانه حرب ریاستی جهتیه

٢٤/١١/٢٧ اوجلو دمیرکره قالهجه کلمه انکیز مطالبه مأموری تحکام بوزماسی حضورول حلب انکیز قطعات قوماندانلغی نامنه بیانات ومطالبات آتیه ده بولنمشدر :

١ـ حلبیه ـ قالهجه شمندوفر/خطی زیم طرفندن بوقسم انکیزلر طرفندن تعمیر ایدیلیکدر .

٢ـ حلب ـ ازمیه شمندوفر خطنك انکیزلر طرفنده ایشلدلمسی

~~٣ـ حلبیه قالهجه ازمیر شمندوفر تونغاف خطی زیم طرفندن بوقسم انکیزلر طرفندن تعمیر ایدیلیکدر .~~

٣ـ حلبده بولنان انکیز شمندوفر اداره‌سنه معلومات ندن استفاده ایلمك اوزره عثمانلی شمندوفر ضابطی ترفیقی

٤ـ حال سکونده اولیاده حلب شرقی کی بعض قرایه شریف قطعاتندن بعض مفرزه‌لر اقامه ایدیلمکی

٥ـ حلبده اورونك فقدانی طولیسیله تدارك ایدیلیه برمقدار اصلاحیه حوارنه بسبب طوله اورونك ده قووه‌یه ایدیلمسی اصلاحیه واوراده شمندوفرك حلب نقلیاتی

٦ـ شریف مفرزه‌لری اقامه ایدیلمك ساحولنك شمال حدودی زه‌ده کچیلمکی .

مواد مذکوره عقده مطالعات عجزانه‌م بزیاده در :

١ـ شمندوفر خطنك تعمیر وایشلدلمسنك انکیزلره ترك ایدلمسی تدریجاً ازمنه قدر اولان قسم اراضینك تخلیه‌سی ~~ایجاب ایدیلیکدر~~ وانکیزلر طرفنده اشغالی ایجاب ایتدره‌جك وسوقیاتك اشغالی تدریجاً غربه طوغری توسع ایتمکله خطنك تعمیری مساعده ایدیلنجه تونغاف خطنك ده تعمیری مساعده ایدیلمکدر

مفرزه
قوه اعاده سنجه

67

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه		خلاصه مالی	تسوید تاریخی	
شعبه‌نك اوراق نومره‌سی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

مطلب ابقای قطعاتنه

٢ - هجده بولنان انكيز شمندوفر اداره‌سنه معلومات تنه استفاده ايچون اورزه‌لر و او حواليده‌كی خطوط حقنده معلومات برمقدار برضابطك اغزنده بولنمقده بوقدر.

٣ - اصلاحه هوارنده اودون نقلياتنه مساعده ايچون بزم محروقاتمز قاطرلری وانكيزلرك توسيع مطالبات ايدرك محروقات ايچون رهاسنه ايلديكی و محروقات مابينك كافلاً الدينه كچيلدكی موجب اولمقدر.

٤ - بزجه برموقع رسمی اولمياندن واليوم افواه عاجزه‌ده مصدور اولان تشريف قطعاتنك اردو ايله تماسده بولنمسی ده جائز اولمديغندن اقامه اولنمه قطعات مذكوره ايچون حدود تعيينی ده موافق دكلدر. ارزو ايدلن كوره تعيين اولنمه خطك استقاری ايله تشريف قطعاتنك هوا اقامه‌سی قبول ايدلمسه اولمقدر.

عنی كونده اوتوموبيلرله برمقدار ماز نقليه كزنه انكيز ضابطی اسكدره‌ده حرم - جيوسمانه حب ترغاف خطك حرم هوارنده‌كی قسمنی تعمير ايتدی ايسه‌ده بو خطك انكيزلرك ارزاق نقلياتی ايچون استفاده ايديلمكده‌در. حب - قاقم - حرم - اسكدره‌ده شوسه‌يه برعلاقه‌سی اولديغندن تعميراته مساعده ايديلمه‌ديكی بيلديرلمه‌ديكی اولماسی خطك كشف مساعده‌ايلمه حقده‌كی رجاسی ده قبول ايدلمشدر.

انكيز اردوسی قوماندانلغنه ويريلن هوا جهتی اشعار دولتدن انتظار اولنان وبوكی مطالعات ايچون طوغريجه درسعادتده‌كی انكيز رجفنه مكلف مراجعت ايدلمسی ايچون رجاسنه انكيز اردوسی قوماندانلغنه اروپا ويريلمسنی سرعت وسلامت معامله‌يه موجب اولمه جغی جهتله ابقای ايجاب ايدن رأی دولتك اولدغی معروضدر.

780 No. lı vesikanın açıklaması

İngiliz Amirali Calthorpe'dan Harbiye Nezaretine, Filistin cephesindeki kuvetlerin 15 Kânunuevvel (Aralık) öğleye kadar Pozantı garbine çekilmeleri ve bu kuvvetlerin bütün silâh ve cepanelerinin de teslim edilmesine dair yazılan yazı ile, bu isteklerin mütarekename ahkâmına tamamen aykırı olduğundan lüzumlu siyasî teşebbüslerle önlenmesi için Harbiye Nezaretinin Hariciye Nezaretine yazdığı tezkeredir.

Not: 2 nci Ordu İstihbarat subaymın, mütareke tatbikatına ait tuttuğu defterlerden 2 No. lı olanından alınan bu suretlerin asıllarına, henüz Harbiye Nezareti, mülga E. U. nin dosyalarında tesadüf edilememiştir.

Harb T. D.

Vesika No. : 780

Dolap - 49
Göz - 13
Dosya - 25

9605
Numara

Şube 1
9605

19/11/34

Hariciye Nezaret-i Celilesine

İngiliz Komiseri Amiral Calthorpe'dan alınan tahrirat sureti leffen takdim kılındı.

Filistin cephesindeki ordumuz yedindeki bilûmum eslihanın elimizde bırakılacağı İngiliz hey'eti murahhasasiyle Nezareti âcizice de şifahen bilmüzakere takarrur ettirilmiş ve keyfiyet olveçhile İkinci Ordu Kumandanlığına da tebliğ edilmişti. Binaberin bilûmum esliha ve cepanenin teslimi hakkındaki işbu teklif mukarrerat-ı mebhûse ile tamamen tezat teşkil etmektedir. Mütarekenamede Kilikya'daki kuvvetlerin intizamı muhafaza için muktezi mıktarından maadasının İtilâf hükümatı tarafından Devleti Aliyye ile bilmüzakere takarrur ettirilecek şekilde geriye çekileceği münderiç olduğu halde kıtaatı Osmaniye'nin kâmilen ve bilâkaydüşart Pozantı'ya kadar olan araziyi tamamen tahliye eylemesinin talep edilmesi mütarekename ahkâmına tamamen münafi bulunduğundan hususat-ı mâruza hakkında Nezaret-i devletlerince teşebbüsat-ı lâzime icra ve neticesinin sürat-i inbası mercudur. Olbapta emrü ferman hazret-i menlehülemrindir.

Harbiye Nazırı namına
Erkânıharbiye-i Umumiye Reisi
Ferik
Cevat

9605 numaralı tahriratın melfufu not

Harbiye Nazır-ı Celili Paşa Hazretlerine

1 — 17/Teşrinisani/918 tarih ve 51311 ve 51362 numaralı tahriratıma zeylen:

Şimdi hükümet-i metbuadan telâkki ettiğim talimata nazaran Ceneral (Allenby) nin her türlü vesaite müracaatla elindeki programı tatbik ve icraya memur edildiğini arz, kesbi şeref eylerim.

2 — Bu program evvelce zatı devletlerine arzedilmişti. İşbu program berayı malûmat berveçhiâti arzolunur.

a—) Şimdi Kilis - Islâhiye hattının cenubunda ve Misis şimendifer hattı boyunca bulunan kıtaatı Osmaniye bir Kânunuevvel zevaline kadar Ceyhan nehrinin garbine çekilmiş bulunacaktır. Seyhan nehrinin garbiyle Adana - Tarsus şimendifer hattının şimaline vukubulacak ikinci bir çekilme 5/Kanunuevvel/zevaline kadar itmam edilmiş olacaktır.

Pozantı'nın garbına vukubulacak son bir çekilme 15/Kânunuevvel/zevaline kadar itmam edilecektir.

b—) Balâdaki kuvvetlerin bilcümle esliha-i sakile ve hafifesi ile makinelitüfekleri, bunlara ait cepaneleriyle birlikte Taşale (1) istasyonunda teslim edilecektir.

c—) Balâdaki kuvvetler terhis edileceklerdir.

e—) Müttefikin üserayı harbiyesinin ahvali hakkındaki malûmat-ı mükemmele derhal Beşinci Süvari Fırkası Kumandanı olan Generale ita edilecektir. Haleb'in garbinde bulunan bilcümle üsera şimendiferle İzmir'e gönderilecek ve Haleb'in şarkında bulunan üseranınkâffesi dahi Müslümiye istasyonunda İngilizlere teslim edilecektir.

Bunların trenle İzmir'e nakillerinde her türlü teshilât irae edilecektir.

Balâda mezkûr üsera meyanında bulunan Rum ve Ermenilerden Türkiye'de kalmaları arzu edenler (2) in kendi memleketlerine gitmeleri için muavenet gösterilecektir.

h—) Erzak depolariyle bahrî, askerî, ticarî bilcümle müessesat ve depoların tahribinden doğrudan doğruya oradaki Osmanlı kumandanı şahsen mesuldür.

v—) Bilcümle Türk kıtaatı Halep - Katma - İskenderun yolu şimaline çekilecek ve mezkûr yol ile Halep - Toprakkale şimendifer hattından İngiliz kıtaat ve nakliyatı serbestçe istifade eyliyecektir.

Balâdaki hususat için lâzımgelen evamir-i müstacelenin tebliğ ve işbu tebliğ keyfiyetinin işar buyurulmasını zatî sâmilerinden rica ederim. Bilvesile ihtiramat-ı faikamı takdim eylerim.

Amiral Calthorpe
İngiliz Komiseri

(1) Bu istasyonun, Haleb'in 40 kilometre kadar güneyindeki Atşanegarbi istasyonu olması muhtemeldir.

(2) Etmiyenler olması lâzımdır.

Harb T. D.

20

نومرو
٩٦٠٥

٥٠

٩٦٠٥

٢٤/١١/١٩

خارجیه نظارتجه

انگلیز قومیسری آمرال غالتوریه دولت سابقه تحریراتی صورتی لفاً تقدیم قلندی.
فسطه جهه سنده کی اردومز بندرلری ایچون بالعموم ایچون المزده بر قسم حقی انگلیز تبعه سنه
نقلیاتی عاجز بجه ده تقاضا بالمذاکره تقرر ایتدرلمسی وکیفیت اولوجهله انجق اردو قومانداتقده
تنفیذ ایدلمسی ایدی. بناریه بالعموم ایچون وجهانه تسلیمی عقده کی ایچون تکلیف مقررات مجوزه ایله تماماً تطابق
ایتمکده در. شارلنامه ده کیلسلماده کی قوتیله انتقالی محافظه ایچون مقتضی مقدار بندر
ماعدا سنه اتلاف حکومتی طرفندن دولت غیر ایله بالمذاکره تقرر ایتدیرلجاق شعبه کری جهله حکمی
مندرج اولدیغی حالده قطعات تمامیه نک کاملاً وبلا قید وشرط لوزانی یه قدر اولدقلری تماماً
تحت احسان طلب ایدلمسی شارلنامه احکامنه تماماً مخالف اولدیغندن خصوصات معروضه عقده نقلیات
دولتیه تشبثات لازمه اجرا وتجویزنک ایرتسی بابنده مرجودر. اولبابده امر وفرمان حضرت پادشاهیدر.

حرب ناظری
ایکنجی حربیه عمومی رئیسی
فریق
جواد

22

٩٦٠٥ نومرولی تحریرات مهمه نوطی

حربیه نظارتجه حضرتلرینه

١ - ٧ / سرده ٩١٨ تاریخ و ٥٢٢١١ و ٥٢٢٦٢ نومرولی تحریراته ذیلنده
محمدی حکومت مبعوثه ولد تعلی اندکم تعلیمات نظامیه جزال (آلنبی) نك تحت ریاستنده مراجعت ایتمکده
بولنان قوماندانلرك تطبیق و اجرا ایتدکلری مأموریتلری وجهله کسب شرف ایتدم. رای معالیلرینه بروجه آتی عرض اولنور:

٢ - بیرنجی اردو ذات دولتلرینه عرضه ایلمشدی. اشبو بیرنجی اردو قطعاتی بونده بولنان قطعات عثمانیه

أ -) محمدی حسین - اصلاحه خطنك جنوب و مشرق تخندوفر خطی بوینده بولنان قطعات عثمانیه
بجانبدن اول زوالنه قدر هجومه نهرینك غربی جهتنه بولنجقدر. بجانبدن نهرینك غربیدن آلمه طوریجی
تخندوفر خطنك شمالنه وقوعلو اوجه تپه جهتنه ٥ / کلومتره / زوالنه قدر اتمام ایدیلمشدر.
یوزانی نك غربنه وقوعلو بولوجه حون جهتنه ١٠ / کلومتره / زوالنه قدر اتمام ایدیلمشدر.

ب -) بالاده کی قوتلرك باجمله آلمه نقلیه و خفیفه ی ایتمکلری نقطه لری، بونلرك بجانبدن ترکیه
کلده تاشالی اشیاسنك تسلیم ایدیلمشدر.

ج -) بالاده کی قوتلرك تفتیش ایدیلمکده در.

د -) منقضیه اجرای حربیه سنك احوال حقیقه سی معلومات تحصیل و حال تشخیص سوای فرقه ی قوماندانی اولدقه
آنکلره جزالانمه ایدیلمشدر. حسب نزاکت بولنان باجمله اسرانك تخندوفرلره ایصال کوندریلمکده
حسب نزاکت بولنان اسرانك کافه سی دخی مسلمه اشیاسنك آنکلره تسلیم ایدیلمشدر.
بونلرك زرهلری ایصال نقلیه سی هر دیویسیونك ایدارهسنده قالمشدر. و ایدارهلرك کندی
بالاده مذکور اسرا بیانده بولنان روم و ارمنیلرده کیاده قالمشدر.
ممکنلرینه کیمسه ی اجوله معاونت کوستریلمکده در.

هـ -) ایراده بولرك غری، تجاری، تجاری باجمله موسسات و ده بولرك تحریرلرنه دولمشدرلر
دولمری. اوراده کی عثمانی قوماندانی شخصا مسئولدر.

و -) باجمله زرك قطعات حلب - ماطه - آکنده بولنان عثمانلی جیدهلری و مذکور بولنان حلب -
طوبراق قوعه تخندوفرلرنده آنکلر قطعات و تعیناتی سریعه استفاده ایدیلمکده.
بالاده کی خصوصات اجوله لازم کلدکجه و امر مستحبه نك تنفیذ و اشتنیغ تنقیلاتك اتمام بورلمسی ذات
سامیلرینه جا ایدرم. بالوسیله احترامات فائقه می تقدیم ایدرم.

آمرال فائق

آنکلر قومسری

73

74

781 No. lı vesikanın açıklaması

Osmanlı kıtalarının Pozantı'ya kadar çekilmesi halinde, hiç olmazsa Adana bölgesinde zayıf mevcutlu bir piyade fırkası bırakılmasının, Hariciye Komisyonunca nazarı dikkate alınması için Harbiye Nezaretinin, 780 sayılı vesikadaki tahriratına zeyil olarak Hariciye Nezaretine yazdığı tahriratın suretidir.

Vesika No. : 781

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduy-u Hümayunu
Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti
Şube

1
Şube numarası 9628
Tarihi tesvidi 19/11
M
11093

Suret

Hariciye Nezaret-i Celilesine - tezkere

Devletlû efendim hazretleri

19/11/34 tarih ve 9605/11075 numaralı tezekere-i âcizîye lâhikadır

Filistin cephesindeki Osmanlı kıtaatının Pozantı'ya kadar olan araziyi tahliyesi halinde Ayıntay ve Maraş havalisiyle Adana Vilâyeti dahilinde muhilli asayiş vakayi zuhuru kaviyen muhtemel olduğundan İngilizlerin bu husustaki metalibinin Nezaret-i celilelerinde ve müteşekkil komisyon tarafından hîni tezekkküründe hiç olmazsa Adana ve Ayıntap'ta yalnız pek zayıf mevcutlu üçer taburu ihtiva edecek ve kıtaat-ı mütebakiyesi kadro halinde bulunacak birer fırkanın ve bir süvari alayının bırakılması hususunun temin buyurulması mercudur Olbapta

Salih Basri Kâzım Cevat

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلق ارکان حربیه ریاستی شعبه	میصنك امضاسی
شعبه نومروسی	١ / ٩٦٢٨		تاریخ تبییضی
مسودینك امضاسی			میصه‌نویلان نومرو
تاریخ تسویه‌سی	١٧/١٩		مقابله جینك امضاسی
قلم اوطه‌سنك نومروسی			مقابله تاریخی

صورت

خارجیه نظارتجه‌سنه - تذکره

٩٢ / ١١٠

دولتلو افندیم حضرتلری

١٩/١٧/٢٤ تاریخ و ٩٦٠٥ / ١١٠٧٥ نومرولو تذکره عالیه‌نیزه لاحقه‌ی
[illegible] عثمانی قطعاتنك یونانیه قدر اولان اراضی‌ی
[illegible] حالده عنابه دوشمه حوالیسنه [illegible]
[illegible] تشکل [illegible]
[illegible] عنابه [illegible]
تذکره [illegible]
[illegible] قادر [illegible]
[illegible]
[illegible] - اجابات
[illegible] صواب
[illegible]

782 No. lı vesikanın açıklaması

2 nci Ordunun teklif ettiği teşkilât ve Ayıntap mıntakasına bir fırkanın bırakılmasına dair düşüncelerine Nezaretin de iştirak ettiğini bildiren Harbiye Nezaretinin 2 nci Ordu Kumandanlığına yazdığı şifredir.

Vesika No. : 782

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 49

Harbiye
Teşkilât

H

İkinci Ordu Kumandanlığına

1 — 19/11/34 tarihli ve 2174 numaralı şifre telgrafnamelerinin birinci maddesiyle 11, 23, 24, 41 nci Fırkalardan bahsedilmekte olup, Birinci Fırka zikredilmemiştir. Bunun bir şifre sehvi olmasına ihtimal verildi. Herhalde teşkilât beş fırka üzerine olacaktır.

2 — Teşkilât hakkındaki nokta-i nazar-ı âlileriyle suret-i umumiyede hemfikirim.

3 — Ayıntap ve Adana'da birer fırka bırakılması hakkındaki fikri âlilerine iştirak ederim. Ancak bu husus burada İngiliz heyeti murahhasasiyle tezekkür edilmekte olduğundan neticesine göre ayrıca tebligat yapılacaktır. Bırakılacak iki fırkanın kuvvetlendirilerek mahalli saireye mürettep fırkaların kadro halinde sevki; bu fırkaların kabiliyet-i teşekküliyesini büsbütün ihlâl eder. Şu esnada yeniden efrad-ı cedide cem' ve sevkine de imkân görülememektedir. Binaberin Ayıntap ve Adana'ya bırakılacak fırkaların diğerleri misillû alayların birer taburu mevcut ve ikişer taburu kadro halinde olmak üzere teşkil edilmesi ve bunlara tasavvur buyurduğunuz vechüzere birer süvari alayı raptı muvafıktır efendim. Harekât 5627 20/11/34

Harbiye Nazırı namına Erkânıharbiye Reisi
Ferik
Cevat

Açtım/21
Yaver
İmza

Şifreyi kim doldurduysa bir daha dikkatsizlik etmemesi tenbih olunacaktır.

Şube 1
21/11/34
H

Kim bu şifreyi yaptı?

Not: 1 nci maddede zikredilmediği işaret edilen 1 nci Tümen hakikaten şifre noksanıdır. Keyfiyet 772 No. da açıklanmıştır.

Harb T. D.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١ - ١٩ / ١١ / ٢٤ تاريخلو و ٢١٧٤ نومرولو شيفره ايله تخفيف قانونلرينك برنجی مادهسی
١١ / ٢٢ ، ٢٣ ، ٢٤ نجی فرقه‌لرده بحث ايدلكده اولوب برنجی فرقه ذكر ايدلمامشدر.
بونك بر شيفره سهوی اولمسی احتمالی ويرلدی. هر حاله تشكيلات بشنجی فرقه اداريه اولماجقدر.
٢ - تشكيلات قضه‌سی نقطهٔ نظرندن عاليده صورتده تحرير ده هم فكردر.
٣ - غياب و آمادهده بر - فرقه براقلمسی قضه‌سی ذكر ايدلمكدن اشتراك ايدر. آنجق بودفعه
بوراده انكيزيسيون مرخص سيد بندكرا ايدلمكده اولدقلرندن نيچه سنه كوره آبروجه تبليغات
يابلمقدر. براقيلجه اولان فرقه‌نك قوتلندريلمسی حال سائره‌ده مرتب فرقه‌لرك
٤ - قادروحالنده وقتی بو فرقه‌لرك قابيت تشكيلنی بستوبه اخلال ايدر. بنابرين غياب و آمادهده
بلديه افراد جديده جمع و موقتاً ده امانت كوريلدم كلمه‌در. مثلا آلايك بر طابوری مرهب و دآيمسز طابوری
براقيلجه فرقه‌لرك دكيلری تشكيل ايلمسی و بونلره [illegible] دفعات ده اوزره بر سواری
قادروحالنده ايكنجی اوزره تشكيل ايلمسی و بونلره [illegible] ٢٠ / ١١ / ٢٤ ٥٦٢٧
آلای يكلی موافقه - افندم

[illegible] ناظری نامنه ايفا مجبوريتمز
وقيعه
جواد

شيفره‌ده بر يم طولديريلسه بر دها تفتيش
ايدلمسی لازم‌در.

[illegible]

[illegible] ٢١ / ١١ / ٢٤ - كيم توقيع ايدر؟

783 No. lı vesikanın açıklaması

İtilâf devletleri ile yapılmakta olan, Kilikya'nın tahliyesi ile alâkalı müzakerelerin neticesi bilinemiyeceğinden, elde mevcut malzemenin kurtarılması için şimdiden Pozantı şimaline nakillerinin temin edilmesine dair Harbiye Nezaretinin, 2 nci Ordu Kumandanlığına yazdığı gizli yazının suretidir.

Vesika No. : 783

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduyu Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
1 Şube

9751
Numara

M

11131
22/11/34

İkinci Ordu Kumandanı Nihat Paşa Hazretleri

Mahrem ve zatidir.

H

Kilikya'nın tahliyesi ordu esliha ve malzemesinin teslimi ve buna müteferri' hususat hâlen müzakerede bulunuyor ve ne şekil alacağı da henüz kestirilemiyor. Ancak neticede İngiliz matlaplarında musir kalırlarsa ve halbuki bir taraftan da mühletin hulûlü takarrup edegelmekte olduğundan zatı âlilelerinin sıkışık bir vaziyete düşmemeleri için müzakeratın neticesi her ne olursa olsun elde mevcut malzemeden kurtarılabileceklerin şimdiden nakillerinin emredilmesi bizim için her suretle faydalı olacağını arzederim efendim.

Harekât 9751

Harbiye Nazırı namına
Erkânıharbiye-i Umumiye Reisi
Ferik
Cevat

Vesika No.: 783

عثمانلی اردو همولری
ماشر و ماندالیه عمومی کاتبی
شعبه
نومرو

٢٤/١١/٢٢

کمیسیون تحدید اردو اسلحه و تازه نظامه تسلیمی و بو متدع خصوصات حقنده ده بولونیو - بده
کبیکیانک تحدید اردو اسلحه و تازه نظامه تسلیمی و بو متدع خصوصات حقنده ده بولونیو - بده
شمدی آرطق ده هنوز لسوم بلمیور - انجق نتیجه ده انقره مطالبات ملی قابلیت حصول
بر طرفه ده مهلت طلبا تقریباً کلکده اولیه‌جغنه ذات عالیلرینک حقیقتده و حقیقتده دوشونمکه
مذاکرات نتیجه‌سی هنوز اولیه‌سی اولسه‌سی الده مقصود حاصل دیه قویاجق بیله جکدر شمدیه قدر نقطه‌نظر آرزوسی
بزم ایچون هر صورتده فائده‌سا الاجق قومه‌ایدیم اقدام
حرفیات ١٧٥١

حرفیاتی
ارکانده‌ی عمومیه‌سی
وقه
جوئیکر

85

784 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin, 783 sayılı vesikada görülen emirlerine, teşkilâttan artan bütün top, makineli tüfek ve cepanenin Pozantı ve Konya ilerisine nakline devam edildiğini bildiren 2 nci Ordu K. nın Harbiye Nezaretine çektiği şifredir.

Vesika No. : 784

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduy-u Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube

Numara

Müstaceldir

İkinci Ordu Kumandanlığından Harbiye Nezaret-i Celilesine

C 22/11/34 tarih ve Harekât 9751 şifreye:

Buna dair ilk emri devletlerini telâkki ettiğim gündenberi pek zayıf bir teşkilâtı kıtaatımızdan terkederek mütebaki makinelitüfek ve top ve cepaneyi Pozantı ile Konya ilerisine nakil ettirmeğe devam ediyorum. Ancak kömürsüzlük bütün mevanii ika'dan hâli kalmıyor. Ne mümkünse icrasına cehd edeceğimi arzeylerim efendim. 22/11/34

İkinci Ordu Kumandanı Mirliva
Nihat

II 23/11
S.

87

Vesika No.: 784

عثمانلی آرشیوی

شعبه

نومرو

مستحفظ

ج. ۲۷/۱۱/۲۲ تاریخ و جوکابه ۹۷۵۱ شفره:

بوکادار ایلک اردوسنه نقل اندیکم کونوزده تک ضعف بر سکته شی فطعات تمزدینه نزل ایدرک
نفاقی حاکمی تعفن و طوپ و جبخانه یی یوزانمش اند حونیه ایلرسنه نقل ایتدوکم دوام ایدیوبم
آنجق کوزلک بوزیدن موافق ایقاعدن جالی قابلیور نه مکنسه ایلرسنه جرأت حاصل اولمیوبم

۲۴/۱۱/۱۲

ایکی اقوی باندایدلو
زیاد

W 28 L

ص.

785 No. lı vesikanın açıklaması

Ordunun Pozantı şimaline kadar çekilmesi ve silâhlarının teslim edilmemesi için yapılan müzakerelerden bir netice alınamadığına göre silâh nakliyatında mümkün olan süratin temini için Harbiye Nezaretinin 2 nci Ordu Kumandanlığına yazdığı şifre suretidir.

Vesika No. : 785

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduy-u Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
1 Şube
9716 numara

M
11145

23/11/34
Gayet mühim ve müstaceldir

Suret

İkinci Ordu Kumandanlığına

1 — 12/11/34 tarihinde İngiliz Karargâh-ı Umumisi namına Ceneral (Kamren) (1) tarafından zat-ı âlilerine vukubulan teklifin önüne geçilmek üzere bugüne kadar hükümetçe yapılan teşebbüsat-ı müessire ve müteaddide maatteessür semere veremedi. Ceneral Kamren'in teklifi aynen İngiliz Komiseri Amiral Calthorpe tarafından da tekrar ediliyor ve Ceneral Allenby'in bu programı her türlü vesaite müracaatla tatbik ve icraya memur olduğu ilâve olunuyor. Bincenaleyh bu vaziyet karşısında İngilizlerin bu talebini icra mecburiyet-i elîmesinde bulunuyoruz silâhlarımızı kurtarmak hususundaki teşebbüsümüz de buraca muvaffakiyetle neticelenemedi. Binaenaleyh nakliyat icrasına başlanılarak neticeden peyderpey malûmat ita buyurulması.

2 — Fırka ve kolordulârın gidecekleri mahaller esasen 17/11/34 1/9572 tarihli şifre ile bildirilmiş idi. Ancak şekl-i ahire nazaran 11 nci Fırka Adana'da tutulmıyacaktır. İşbu Fırkayı nereye alacağınızı bildirirsiniz, Ayıntap ve havalisinde tutulacak fırka veya kuvvetli müfrezelere gelince, bu cihetin de oraca İngilizler ile tesis-i irtibat buyurularak temini cihetine gidilmesi ve mümkün olmazsa bilmecburiyet kat'ı nazar buyurulması mercudur.

3 — Kabili nakil bütün mevaddın kâmilen nakli himem-i âliyelerinden muntazırdır.

Harbiye Nazırı
Abdullah

(1) **General Clark'tır.**
Aynı dosyanın 31 nci fihristindeki vesikada geçmektedir.
Harb T. D.

91

عثمانلی امپراطورلوغی

ماشیر قومانداناغی

شعبه

نومرو ٩٧١٦

٥٤١١

٢٤/١١/٣٢

عربستان

غایت مهم و مستعجل

کفیلی اردوخانه اعلیه

١ - ٢٤/١١/٣٢ تاریخنده انقره قارارگاه خصوصیسنه جوان (قرمه) واحدنه ذات عالیلرینه وجود
تشریفات آدینه کیلیجک اولدوغه بوکون قره کوچو یایلاسی نشستانه توجه و منتظره مع التأثر حرکت
دیکمدی. جوان قرمه تشریف عنا انقره قومسری آیران غاظوب خصوصنده ده تدابیر بیورمش
و جوان الانی نه بورغاص کوریوروسائلی واحدنه تعیه و اطاعه مأمور اولدیغی بلاده
اولنیور. بناءً علیه بو دفعه قاشیسنده انقره‌لی بوطن اوامجورمت ایدن
بولنیور. سید محمدی قوتارمه خصوصنده تسبیق ده بولنمق موقعنه نتیجه لرنه‌دی.
بناءً علیه تعلیمات اجرا باشلانیلارق نتیجه‌ده مدیریت معلومات اعلامیه‌سی
٢٤/١١/٣٢ ٩٥٧٤ تاریخلی تلغرافنامه‌سی
٢ - قره دقول اردوسی کیده جکمی حقنده اسانا
سلدیریلمه‌ایدی. انجق شمدی اخیره نظراً ١١ نجی فرقه اطرافنده طوپلانمقده. اشبو فرقه‌نک
ارجعنده بلدیریلمه‌سی. جناب دعاوینده طوپلانجه وقت قوتی مفرزه‌لرک کلمه بولمیغنده
اوراده انقره‌لی تامیسیو ایتاماییورلر. تأمین جهتنه کیدیلمسی و بلاد الانیه بالمجوبیه قطع
نظر بولنمای وجوب.

٣ - فی بلا تعلل بتره موارن کاملنه تعلق حکم علیه اندن منتظر.

حیاتی

786 No. lı vesikanın açıklaması

Mütareke tatbikatında Osmanlı Hükümetinin kat'î emirler vermekten çekindiği takdirde İngiltere Hükümetinin mütarekeyi feshederek tekrar harekâta geçebileceğini ve bundan da Osmanlı hükümetinin mesul tutulacağını bildiren, İtilâf Kuvvetleri Kumandanı General Wilson'un mektubu üzerine Hariciye Nezaretinin, Sadarete yazdığı tahriratın suretidir.

Vesika No. : 786

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduy-u Hümayunu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube
Numara
Hariciye Nezareti
Mühimme Kalemi
12470
58

Suret

Huzur-u Sâmi-î Hazret-i Sadaretpenahiye

Mâruz-u çaker-i kemineleridir. Asâkir-i Müttefika Kumandanı Ceneral Wilson'dan 22 Teşrinisani tarihiyle Nezaret-i âciziye vürut eden mektup tercümesi âtiye dercedildi. Suriye'deki İngiliz kuvvetleri karşısında bulunan Osmanlı kumandanına Ceneral "Allenby" tarafından Osmanlı ordusu harekâtı, terhisi, eslihanın teslimi vesaire hakkında tebliğ edilen metalibatı derhal isaf etmesi için Hükümet-i Osmaniye tarafından evamir-i katiye ve sariha verilmesinden istinkâf edilmesi İngiltere Hükümetince son derece ciddiyetle telâkki edilmekte olduğunu Londra makamat-ı askeriyesinden telâkki ettiğim talimat mucibince zatı âlilerine arzederim.

Makamat-ı mezkûre nazarında Hükümet-i Osmaniye'nin bu istinkâfı Kilikya ve Medine'deki taallül ve mumanaat ve Azerbeycan'daki ahval-i mağlûbiyetin netayicinden sıyrılmak için taammüden müracaat edilen tedabirden başka birşey değildir. Buna müsaade edilmiyeceğini bildirmek için emir aldım. İngiltere Hükümeti icabedecek olursa yeniden muhasemata iptidar etmekte tereddüt etmiyecektir. Bu takdirde Hükümet-i Osmaniye mesul tutulacak ve Türkiye'nin herhangi aksamının muhafazası için verilen son fırsatı da kaybetmek tehlike-i azimesine mâruz kalacaktır. Bundan başka Hü-

kümet-i Osmaniye'nin vaz'ı hazırı dolayısıyle tahaddüs edebilecek harekâtı askeriye neticesinde İngiliz üserasının iadesi teehhüre uğrıyacak olursa her dakika teehhürden Hükümet-i Osmaniye'nin mesul tutulacağını da arzedèrim. Türkiye'ye bahşolunan mütareke İngiliz ordularının hücumlarına devamdan men'edebilmek için icabeden asgarî şerait dahilinde akdedilmiş olduğu cihetle İngiltere Hükümeti mütarekenamenin hiçbir şartının münakaşa ve mütalâaya mâruz bırakılmasını kabul etmiyecektir. Berveçhibâlâ mektup ve muhteviyatının meclis-i vükelâda tezekkür edilmesi mütevekkif-i irade-i samiye-i fehametpenahileridir. Olbapta 18/Sefer 337 ve 23/Teşrinisani 334

Hariciye Nazırı
Mustafa Reşit

Vesika No.: 786

عثمانلی آرشیوی

شعبه

نومرو

ف ۲۲۱

۱۷۴۷۰

۵۸

صورت

ه

حضور سامی حضرت صدارت پناهیه

[illegible]

[illegible] ۱۶ صفر ۳۳۷ [illegible]

[illegible]

787 No. lı vesikanın açıklaması

Irak mıntakasında bütün muharebelere, ordu ile katılan Şeyh Sadun Paşanın oğlu Şeyh Uceymi Paşa'nın, sadıkane hizmeti sebebiyle evvelce Başkumandanlık tarafından verilmekte olan 2500 lira tahsisatın verilmesi ile beraber Siverek bölgesinde iskânının muvafık görüldüğü takdirde icabı yapılmak üzere emir verilmesine dair 2 nci Ordu Kumandanının Harbiye Nezaretine şifreleridir.

Vesika No. : 787

Dosya - 52
Göz - 11
Dolap - 18,1

1
Şube
Mühimme
Şifre

Hariciye Nezaret-i Celilesine

334 Nisanında Altıncı Orduya mensup Ellinci Fırkanın Hit'te esaretini müteakıp İkinci Ordu kıtaatiyle Ane mevkiinde İngilizlere karşı vücuda getirilen cephe Fırat Grupu namiyle İkinci Ordu emrine verildiği zaman Şam'ın şimal ve şimal-i şarkîsiyle Haleb'in şarkından Bağdat'a kadar olan çöl kısmında aşâyir ve urban mesalihi de orduya ihale buyurulmuştu. Seferberliğin iptidasında Basra'dan başlıyarak mâruz tarihe kadar Irak Ordusunun hizmetinde kullandığı moşayih ve mücahidin-i urbânın Fırat havzasında kalan aksamı Orduya devredilmişti. Bu meyanda Müntefik urbânının en maruf Şeyhi Sadun Paşa'nın oğlu ve Irak Şeyhülmeşayihi Uceymi Paşa ile Dirzor ve Halep arasında dolaşan Aneze'nin Fedân kabilesinin Şeyhi Muhcim Bey vardı. Uceymi Paşa ile Basra ve Bağdat civarında cereyan eden bilcümle muharebatta kabailiyle beraber daima devlete sadık kalmış ve ordu ile teşrik-i mesai eylemiştir. O havalinin İngiliz istilâsına mâruz kalması üzerine ecdadından mevrus bütün mâmilki İngilizler tarafından zaptolunmuş ve kabilesinin hemen kâffesi İngiliz istilâsındaki yerlerde kaldığı halde Uceymi Paşa kendisine sadık kalan beş altı kadar kabâil şeyhi bunların tevabii ile bir kaçbin kişiden ibaret maiyetiyle ve İngilizlerin her fedakârlıkla yaptıkları va'dü îde rağmen hükümete sadakatten ayrılmıyarak Fırat cenubunda çöl dahiline çekilmiş ve ordu ile daimî irtibatını muhafaza etmiştir.

Mesbuk hidemat ve meşhut sadakatine ve zamanında intizar olunan muavenetine binaen vaktiyle Başkumandanlık Uceymi Paşa ve tevabiine mahiye ikibin beşyüz lira kadar bir tahsisat bağlamış ve bu para ordunun urban işlerini deruhte eylediği Mayıs ayından itibaren Ağustos ayına kadar Paşayı muma-

ileyhin mutemedine her ay İstanbul'dangeldikçe muntazaman tesviye edilmiştir. Bundan evvel dahi bu tahsisatın Irak Ordusu ve muahharen Yıldırım Grupu tarafından tesviye edilmekte olduğu bu bapta cereyan eden muhaberattan anlaşılmıştır.

Bu senenin Haziran ve Temmuz aylarında Fırat Grupu yeniden takviye bulan düşman karşısında pek zayıf kaldığından Fırat havzası ve civarında devlete sadık olan urbandan istifade edilmek ciheti düşünülerek Başkumandanlıktan müsaadesi istihsal edildikten sonra bir alayı Uceymi Paşa tevabiinden ve diğer alayı Âneze'nin Muhcim Beye tâbi kabailinden olmak üzere bin ikiyüz silâhendazdan mürekkep bir Hecinsuvar livası teşkiline teşebbüs olunmuş ve bununla Fırat Grupunun düşman tarafından her vakit tehdit edilen çöl tarafındaki sağ cenahının takviye ve istinadı tasavvur edilmişti. Muhcim Bey alayı teşekkül etmiş ve berayi teslih Dirzor'da içtima etmekte bulunduğu ve Uceymi Paşa alayı da derdesti cem' iken Filistin hezimeti zuhur etmişti. Haleb'in sukutu üzerine Muhcim Beyin teşkilâtı dağılmış ve kendisiyle temas kaybolmuştur.

Birkaç senedenberi İngilizlerin bütün mesaisine rağmen devlete sadakattan ayrılmamış olan Uceymi Paşayı mücazat etmek için İngilizler zâbitleri kumandasiyle bâzı Irak kabailini mumaileyhin üzerine muallat ederek bundan iki ay kadar evvel büyük bir taarruzda blunmuşlardır. Uceymi Paşanın bu taarruzda bütün develerini mevaşisini kaybederek büyük zayiata uğradığını ve pek perişan ve vakayi-i ahire üzerine her tararafı düşmanla muhat ve muztar bir vaziyette kaldığını birbuçuk ay evvel bâzı talimat ile nail olduğu ikinci rütbeden Mecidî nişanını tevdi için nezdine gönderdiğim ve elyevm avdet eden bir yüzbaşı ifade etti. Uceymi Paşaya daha şimale çıkarak Haleb'e yaklaşmasını teklif ettim, kabul etti ve ihzaratta bulunduğunu bildirdi, fakat Elcezirenin bugünkü ahvali hadis oldu.

Bendeniz devlete bu derece fedakârane merbutiyet ve dinine ve ecdadı Sadunîlerin ananât-ı hidematına sadakat gösteren ve maiyetindeki meşayih ve kendi hanesi halkı bugün altı, yediyüz kişiye tenezzül etmiş olan bu necip zatın düşman ortasında medetsiz bırakılmasını Devlet-i Osmaniye'nin şeref ve merdanegisiyle mütenasip görmediğimgibi muktezayı diyanet her ne şekilde idareye tâbi olursa olsun Irak urbanı üzerinde hükümetimizin âtiyen alâkasız kalamıyacağını bildiğim cihetle mumaileyhin kemafıssabık tahsisatının itasına devam ile kendisinin mâruz tevabiiyle birlikte Diyarbekir ile Siverek arasına celbini devletin siyaseti âtiyesi noktai nazarından pek lüzumlu addetmekteyim. Noktai nazar-ı âcizi mazhar-ı tasvib-i sâmileri buyurulduğu takdirde icabına tevessül olunmak üzere iradeleri müsterhamdır.

Kapadım/23/11/34

Yazıla

Yaver
Sırrı

ت.ع
٢٤٦ (١)

١
٥٤٧

شيفه

حربيه نظارت جليله

آلتنجي اردويه منسوب

٢٢٤ نيسانده/ آلتنجي خوقه‌نك هيئت‌ده اسانبول مقابلنده آلتنجي اردو قطعاتيله عنه توقيفنده
انكلترهٔ قاشي وجوده كتيرلمه‌سي/ فرات غروبي جهتنده آلتنجي اردو امريه ويرلدكي زمانده شامك
شمالي وشمالي شرقيسيله حلب شرقندن بغداده قدر اولان جول قسمنده عشاير وعربانك
مصالحه‌سي اردويه احاله بيورلمشدي . سفربرلكك ابتداسنده بصره‌دن باشلايه‌رك
موصله تاريخنه قدر عراقه اردوسنك خدمتنده قولانديغي مشايخ ومجاهديه عربانك
فرات حوضه سنجاقلرنه اقسامي اردويه دوره ايدلمشدي . بو صيانده منتفك
عربانك ان معروف شيخي سعدون پاشانك اولي وعراق شيخ المشايخي عجيمي پاشايه
ديوان زور وجور وحلب اوسنه طولاشانلره غزه‌نك قوماندانه قيد سنك شيخي نجم بك
وارديلر . عجيمي پاشا بصره وبغداد جوارنده جريانه ايدن بالجمله محاربانده قبائليله
واردي . اوحوالينك
بابه وانا دولتي حادثه قاطعه واردوايه تشريك مساعي ايلمشدر . اوحوالينك
انكليز استيلاسنه معروضه قاطعه اوزرينه حاجدانده موجود بولنان مالكك انكليزلر
انكليز استيلاسنه وقيد سنك هامه كاذبي انكليز استيلاسنده كي يرلرده قالديغي
طرفنه ضبط اولنمه وقيد سنك هامه كاذبي آلتنجي قدر قبائل شيخي بولندن توابعيله برقاچ
حالده عجيمي پاشا كندسنه صادقه قالان وانكليزلرك هرقدار نقد يا بيدقدي وعد وعيده رغماً
بيك كيشيه عبارت مقبيله/ حلومه صداقتنه ايرلديغي فرات جنوبيده جول
داخلنه چكلمه واردمايه دائر استياطي محافظه ايتمشدر . مسبوقه خدماتنه
ومشهود صداقته وزمانده انتظار اولنان معاونت بناءً وقتيله باسه قوماندانلغه
عجيمي پاشا وتوابعنه ماهيه آيي بالبشوزيرا قدر بر تخصيصات باغلامسه ويو
يازه اردونك عربانه ايشيني دعهده ايلديكي مابين آينده اعتبار اغتنام قدر
سعادتلو معتمديه هرآي استانبولده كلدكجه منظماً تسويه ايدلمشدر . بونده
اولنجي بو تخصيصات عراق اردوسي وموخراً جلديرم غروبي طرفنه تسويه ايدلمكده حاصل
بو بابده جريانه ايدن مخابراتده اكلاشلمشدر .

بوسنه‌نك هزيمته وتموز آيلرنده فرات غرب‌ى يكيدن تقويه بولاره دشمن قاپسينه
بك ضعيف قالديغندن فرات حوضه‌سى وجوارنده دولت عاديه اولان
عربانه استفاده ايدلمك جهتى دوشونيلدكدن باشقه قماندانلقدن مساعده‌سى استحصال
ايدلكدنصكره آلاى عجمى پاشا قوماندسنده ودكر آلاى عنزه‌نك عجم بكى نايبى قبائلنده
اولمق اوزره بيك آيليوز سلاح اندازه مركب بر هجين سوار لواسى تشكيل
نشت اولنمه وبونكله فرات غربنك دشمن طرفندن هر وقت تهديد ايدلمه
چول طرفندكى صاغ جناحك تقويه واستنادى تصور ايدلمشدى
مجمع بن آلاى نشكيلنه وبراى تسليح ديرزوره اجتماع ايتمكده
بولنديغى وعجمى پاشا آلاى ده دردستجمع اكن فلسطين هزيمتى ظهور ايتمشدى
حلب سقوطى اوزرينه مجمع كبى تشكيلاتى طاغلمه وكندسيله تماس غائب اولمشدر
بر قاچ سنه دنبرى انكليزلر بتون مساعيلرينه رغماً دولت صاقلنه
ايرلماسه اولانه عجمى پاشايى مجازاة اتمك ايچون انكليزلر ضابطلرى قوماندسيله
بعضه عشائر قبائلنى مولى الهلك اوزرينه / بوسنه ايكى آى قدر اول چون بر تدخنده بولنمشدر
عجمى پاشايا بر تدخنده بتون دوه‌لرينى مولى الهلك غائب ايدرك بتون حياتى اوزرينه ويك پريشان
و مقاومه اخيره اوزرينه / طرفى شمله محاطه نشانى تودبو ايچون و مقطع بر وضعيته
قالديغى / بجمه آى اول / تبعه تعليمات / ايله نزديه لوندريلم واليوم عودت ايدمه
بر يوزباشى اخاده ايتدى. عجمى پاشايه ادهاشمله جيقه‌جه‌نى
حلبه يا قلاشمسى تكليف ايتدم قبول ايتدى واحضار اتده بولنديغى
بيلدرى فقط الجزيره‌نك بوكونكى احوالى حادث اولدى.
بنه‌كز دولت بوذرجه فداكارانه مرضيت دينه واجدادى سعدونيلرك
عنعنات خدمانه صداقت كوسترن ومعتبركى شايع وكنده خانه‌سى
خلقى بوكونه نسبت آلتى يدى يوز كيشى يا نزل ايتمه

(٤)

اولان بونجیب ذاتك دشمن اوزطسنده مدوسز برافلسی دولت
عثمانیه نك شرف وداننه کیمسه مناسب کورمدیکم کبی مقتضای دیانت
همزه شعبه اداره یه تابع اولورسه اولسون عاده وریانی اوزرینه
حکومتمزدن اتیاً علاقه سز قاله مه جغنی بلدیکم جهتله
سن الیهك کافی لسابه خصیصاتنی اعطاسنه دوام ایله بو کلنسینك
مدوحه توابعیله برلکده دیار بکر ایله سیوه رك اره سنه جلبنی
دولتك سیاست آتیه سی نقطه نظرندن بیلزومی عد ایتمکده یم .
نقطه نظر عاجزی فقط نصوص سامیه ی بیورلدیغی تقدیرده ایجابنه
توسل اولنمه اوزره اراده لری مسترحمدر

قیادر ۲۲/۱۷/۲٤

یاور

102

788 No. lı vesikanın açıklaması

785 No. lı vesika ile, Harbiye Nezaretinin 2 nci Orduya verdiği emrin 2 nci maddesinin son satırlarınaki isteğe uyarak, Ordu Kumandanının, Suriye İngiliz Ordusu Başkumandanına yaptığı teklifleri ve bunların Nezarete de bildirildiğini göstermektedir.

Vesika No. : 788

Dosya - 52
Göz - 11
Dolap - 18,1

İKİNCİ ORDUY-U HÜMAYUN KUMANDANLIĞI

Hulâsa-i meali

Tebyiz tarihi 24/11/34
Tesvid tarihi
Saat dakika
2 20 evvel

Şube Mühimme
Şubenin evrak numarası 79
Şifre

Mübeyyiz

Suriye İngiliz Ordusu Başkumandanı Cenaplarına

12/11/918 günü Raco'da Ceneral Clark cenaplariyle vukubulan müzakeratımız mucibince ordum kıtaatının mevakii tahliye teferruatını kararlaştırmak için İngiliz Suriye Ordusu ile temasta bulunmaklığım İstanbul'dan emir olunmaktadır. Bu hususta teklifatı âtiyenin nazarı dikkate alınmasını Toros cenubundaki Osmanlı Ordusu Kumandanı rica der:

1.— Kıtaatın Ceyhan nehri, Seyhan nehri ve Pozantı garbine geçmeleri için tahdit olunan 1/12/918 ve 5/12/918 ve 14/12/918 tarihlerinin İstanbul ile vukubulan muhabereden dolayı oniki gün zaman murur ettiğinden dolayı 13/12/918 ve 17/12/918 ve 26/12/918 tarihlerine talik olunması.

Osmanlı Ordusu İngiliz Ordusundan tekliflerine muvafakat cevabı aldığından itibaren yirmidört saat sonra tahliyeye başlıyacak ve âzami faaliyeti sarfedeceğinden bu tarihlerde ve belki daha evvel tahliyeyi ikmal etmiş bulunacağını memul etmektedir.

2 — Osmanlı Ordusu hemen bütün top ve makinelitüfeklerini Filistin ve Suriye'de kaybettiğinden dolayı elyevm makinelitüfek ve topçu itibariyle pek zayıf olan topçu teşkilâtının kısmı azamı âdi ateşli toplardan mürekkep olmakla büyük bir kıymet-i maddiyeyi haiz değilse de bir asker için silâhını teslim etmek pek elîm olduğunun takdir edileceğini kaviyyen ümit eder ve bundan sarf-ı nazar olunarak dört senedenberidir hukuk-u mukaddese-i beşeriye ve askeriyeye riayetle ve büyük kahramanlıklarla harbetmiş olmasına hürmet ederek Os-

manlı ordusu tarihine silâhını teslim etmek şerefsizliğini kaydettirmemelerini adaleti ve hakkı rehber edinen büyük İngiliz milletinin şerefli ordu kumandanından son bir arzu olarak rica eder.

3 — Kıtaattan terhis olunacak efradın Diyarbekir ve Harput ve Malatya ve Erzincan taraflarına gidecek kısmının tahliyeye başlanmakla beraber Ayıntap ve Maraş üzerinden icrası mecburi olduğundan buna muvafakat olunması.

4 — 12/11/918 de Raco'da vukubulan tebligatta Kilikya'daki kıtaat tahliyesinin mütarekenamenin 16 ncı maddesi mucibince icrası dercolunmuş ve Ceneral Clark cenaplariyle vukubulan müzakeremizde mumaileyh tarafından 16 ncı maddede mezkûr olduğu veçhile asayiş-i dahilinin muhafazası için muktezi kuvvetlerin tâyini bilâhare kararlaştırılacağı konuşulmuş idi.

Terhisten sonra Osmanlı Ordusu kıtaatı ancak heyet-i talimiyeden ibaret kadro halinde kalabileceğinden mevcud-u umumîsî bin beşyüz silâhendaz ile 250 zâbitten mürekkep olacak bir fırka kadrosunun Adana'da ve yine aynı mevcutta bir fırka kadrosunun da Ayıntay ve Maraş'ta ve bu fırkalara merbut tahminen 300'er atlıdan mürekkep birer süvari kıtasının da mevakide bırakılmasını ve Adana'da mantelli iki bataryadan ve Ayıntap'ta da iki toplu bir seri cebel bataryasiyle aynı kuvvette bir âdi cebel bataryasının bırakılmasını teklif eder.

5 — Tahliye edilecek mıntaka dahilinde menzil müessesatında mevcut melbusat vesair mevaddın nakli kıtaat tahliyesi için tâyin olunan zamandan sonra da devam edebilecektir. Mamafih Osmanlı Ordusu bu tahliyeyi de hattın ve mahrukatın müsaadesinden âzami istifade ile yapmakta kusur etmiyecektir.

6 — Mıntaka dahilindeki menzil hastanelerinin bu kış tahliyesi mümkün olmadığından hastaların iade-i afiyetine kadar bâzı hastanelerin devam-ı faaliyeti zaruridir ve bu sebeple de menzil memurlarının devam-ı memuriyeti.

7 — Irak mıntakasından Anadolu dahiline ve İstanbul civarına ve keza İstanbul tarafından Diyarbekir ve Harput ve Malatya taraflarına terhis edilecek efradın bu mıntakadan müruruna mumanaat olunmaması ve bu nakliyat tahliyeden sonra dahi devam edeceğinden lüzumlu merakizdeki menzil teşkilâtı umum Osmanlı Ordusu terhisinin hitamına kadar mahallerinde ipka edilmesi.

8 — Diyarbekir ve havalisinde kalacak kıtaatın iaşe ve ilbasları hususatında Pozantı - Adana - Islâhiye ve ilâh hattından ordunun istifade eylemesi.

9 — Tahliye olunan mıntakada muamelâtı askeriye ile iştigal eden ahzı asker memurlarının memurini saire misillû vazifelerine devam eylemeleri.

Kapatılmıştır. /24/1134 Zahrına

Sa Da Evvel
2 20

Numara

80
Açık telgraf
Şifre

20 nci Kolordu Kumandanı Fuat Paşa Hazretlerine

İngilizlerin Halep'teki ordusu kumandanına yapılacak işbu dokuz maddelik teklifin Fransızca'ya tercümesiyle tarafı devletlerinden de görülerek tashihatı lâzimenin icrasından sonra mükâleme memuru marifetiyle İngilizlere îsâl ve neticenin inba buyurulmasını rica ederim.

Numara

81

Gayet mühim ve müstaceldir

Şifre

Harbiye Nezaret-i Celilesine

C/ 23/11/34 ve 11145 şifreye:

Tahliye hakkında mükâleme memurumuz marifetiyle İngiliz Ordusu Kumandanına yaptığım teklifin bir sureti berayi malûmat takdim olundu. Onbirinci Fırkanın Adana'da ipkası kabil olamadığı halde Konya Ereğli'si ve Niğde havalisinde bulunması muvafık olacağını arzederim.

24/11/34 Kapatılmıştır.

106

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه	[illegible]	خلاصهٔ مالی	تسوید تاریخی
شعبه‌نك اوراق نومروسی	٧٩		تبییض تاریخی ٢٤/١١/٣٤ — ٢٠ جمادی الاول
مسود			مبیض

شفره

سوریه انگلیز اردوسی باشقومانداننه جنابلرینه

٢٤/١١/٩١٨ کونی راحوره جنرال قلارغه جنابلرینه وقوعولان خدمات تبریکه اردومز قطعاتنك مواقعی تخلیه تقدماتی قرارلشدیرمه ایچون انگلیز سوریه اردوسیه تماسده بولنمقلغم استانبولدن امر اولنمقده در . بو خصوصده تکلیفات آتیه‌نك نظر دقته آلنمسی طوروسی جونده‌کی عثمانلی اردوسی قوماندانلغی جابلرینه :

١ — قطعاتنك حیجانه نهری ، سیجانه نهری ویوزانتی غربنه کچدکی ایچون تحدید اولنان ١/١١/٩١٨ و ٥/١١/٩١٨ و ١٤/١١/٩١٨ تاریخلرنده استانبول ایله وقوعولان محاره‌ده طوتولدیغی اوزره ایکی کونه زماندمرور ایتدیکندن طوتولدیغی ١٤/١١/٩١٨ و ١٧/١١/٩١٨ و ٢٦/١١/٩١٨ تاریخلرینه تعلیق اولنمسی .

عثمانلی اردوسی انگلیز اردوسنه تکلیفلرینه موافقت جواب آلدیغندن اعتبارا یکرمی درت ساعت صکره تخلیه باشلاییجه و اعلامی فعالیتی حرف ایدیلمکسزین بو تاریخلرده وبلکه دها اول تخلیه‌نك اکمالی ایچون بولنجقی مأمول ایتمکده در .

٢ — عثمانلی اردوسی هماننده طوب وماکنالی تفنکلری فلسطین وسوریه‌ده غائب ایتمکندن طولایی الیوم ماکنالی تفنکلر وطوپچی اعتبارینه بك ضعیف اولوب طوپچی تشکیلاتنك قسم اعظمی عادی اشقی طوغرده مرکب اولمقله بولونان بیوك قیمتدار مادیاتی دکلده بر عسکر ایچون سلاحی تسلیم ایتمك بك الیم اولدیغندن تقدیر ایدیلمکی قویا امید ایدر ویونده حرفتك اولزره درقه سنه‌نبریدر حقوق مقدسهٔ بشریه وعسکریه رعایتله وبیوك قهرمانلقدن صوکره اولمسنه حرمت ایدرك عثمانلی اردوسی تاریخنه سلاحی تسلیم ایتمك شرفسزلکی قید ایتدیرمامك عدالتی وحقی کیدرایدیشنه بیوك انگلیز ملتنك شرفلی اردو قوماندانلرنه صوك براز واولرنه جابایده

٣ — قطعاتنه ترخیص اولنجه افراد ویاکیر وخیوط وبلاطه وازخانه طرفلرینه کیده جك قسمك تخلیه باشلامقله برابر عینیاتی ومرسله اوزرنده اجرای

غاردیان مطبعه‌سی

مجبوری اولدیغندن بو مرافقتی اولمسی .

٤ — ١٤ / ١١ / ٩١٨ ده راهوره وقوعولان تبلیغاتده کیلیکیاده کی قطعات تخلیه سنک متارکه نامه نک ١٦ نجی مادهسی موجبنجه اجرای درج اولنمسه وجنرال قلورقه جانبدن وقوعولان مذاکره مزده موجب ایه مخالفتله ١٦ نجی مادهده مذکور اولدیغی وجهله آسایش داخلینک محافظه سی ایچون مقتضی قوتلرک بقیهسی بالاخره چکیلمسیدر بنی قونو تولسه ایدی .

ترخیصده صکره عثمانلی اردوسی قطعاتی انجق هیئت تعلیمیه دن عبارت قادرو عالمنده قالدیغندن موجود عمومی بیک تشیوز سلاح انداز ایله ٥٥٠ ضابطدن مرکب اودجه بر فرقه قادروسنه آلمغه وبو غیر موجوده بر فرقه قادروسنه ده عینتاب ومرعشه وبو فرقه‌یه مربوط تخمیناً ٢٠٠ نفر آتلیدن مرکب بر سواری قطعه‌سنه ده بو مواقعده بر اغلمسی والمغه ده ماتلی ایکی بطریه‌دن وعینتابده ایکی طوپلی بر سریع جبلی بطریه‌سی عینقوته بر عادی جبلی بطریه‌سنه بر اقلمسی تکلیف ایدر .

٥ — تخلیه ایدیلجک منطقه داخلنده منزل مؤسساتنده موجود ملحقات وسائر مواد نقلی قطعات تخلیه سی ایچون یتیشه‌مدیغی زمانده صکره ده دوام ایده بیلمکدر . مع مافیه عثمانلی اردوسی بو تخلیه‌ده خلقک ومحروقاتک مساعده‌سندن اعظمی استفاده ایدیلیه‌جکدر .

٦ — منطقه داخلنده کی منزل خسته خانه‌لرینک بو قسمه تخلیه‌سی محکم اولدیغندن خسته‌لرک اعاده عافیته قدر بعض خسته خانه‌لرک دوام فعالیتی ضروریدر وبو سببدن منزل مأمورلرینک دوام مأموریتی .

٧ — عامه منطقه‌سندن اناطولی داخلنه واستانبول جهاتنه وکذا استانبول طرفندن دیاربکر وخربوط وسیواس جهاتنه ترخیص ایدیلن اهالینک بو منطقه‌دن مرورنه ممانعت اولنمسی وبو نقلیات تخلیه‌دن صکره دخی دوام ایده‌جکندن لزومی مرکزده کی منزل تشکیلاتی عموم عثمانلی اردوسی ترخیصنک تمامنه قدر محلنده ابقا ایدلمسی

٨ — دیاربکر وحوالیسنده قالدیغی قطعاتک اعاشه والباسه‌سی خصوصاتنده یوزباشی — الخ — اصلاحیه والی خطه‌سنه اردونک استفاده ایلمسی

٩ — تخلیه اولنان منطقه‌ده معاملات عسکریه ایله اشتغال ایدن اهالی عسکر مأمورلرینک مأموریت دائره‌سنده وظیفه‌لرینه دوام ایلمسی .

قیادتنه | ٢٤ / ١١ / ٣١
[illegible] اول

ایکنجی اردوی همایون قوماندانلغی

شعبه		خلاصهٔ مالی	تسوید تاریخی	
شعبه‌نك اوراق نومروسی			تبییض تاریخی	
مسود			مبیض	

نومرو ۸۰

آیدین نواف

۱۲ نجی

۰۰ نجی قوماندانلغی خصوصات حضرتلرینه

انگلیزك حلبه‌كی اردوی قوماندانلغنه یاپیلمه‌جه اشبو طقوز باره لایحه تکلیفك فرانسه‌جه ترجمه‌سیه طرف دولتمزدن وه کوروزك تصحیحات لازمه‌سنك اجراسندن صکره مکالمه مأموری مدفیتیه انگلیزه ایصال وتیجه‌سنك اخبارینی رجا ایدرم

حربیه نظارت جلیله‌سی

نومرو ۸۱

غایت مهم و مستعجل

شفره

۲۷/۱۱/۲۴ و ۱۱۴۵ شفره‌یه:

تخم مقدمه مکالمه مأمورینه مدفیتیه انگلیز اردوسی قوماندانلغنه یاپیلمق تکلیفك صورتی برای معلومات تقدیم اولندی اوبرنجی فرقه‌نك اخذ وه ابقاسی قابل اولمدیغی حالده قوه ایکنجیسی ونیکده حوالیسنده بولنمق موافق اولجغنی عرض ایدرم

غاروپان مطبعه‌سی

789 No. lı vesikanın açıklaması

30 Teşrinievvel (Ekim) 1334 (1918) tarihinde İtilâf Devletleri ile imzalanan mütarekename matbu nüshalarından biridir.

Not: Mütarekenameye ait mühim vesikaların neşrine, 27 sayılı dergiden itibaren devam edilmektedir. Tatbikatında, mühim değişiklikler münakaşa ve yazışmalar olan bu anlaşmanın tam metninin baş sayılara konulmamış olduğu anlaşılmış ve bu sayıda neşredilmiştir.

Harb T. D.

Vesika No. : 789

DEVLET-İ ALİYYEİ OSMANİYE İLE DÜVELİ İTİLÂFİYE BEYNİNDE MÜN'AKIT MÜTAREKENAME

İngiltere Hükümetinin müttefikleriyle bilitilâf salâhiyettar kıldığı İngiltere Hükümeti Bahrî Sefid Donanması Başkumandanı Ferik Amiral Sir Somerset Arthur Gough Caltorpe Hazretleri ile Hükümet-i Seniye canibinden haizi salâhiyettar Bahriye Nazırı Devletlû Rauf Beyefendi Hazretleri, Hariciye Müsteşarı Atufetlû Reşat Hikmet Beyefendi Hazretleri, Erkânıharbiye-i Umumiye Kaymakamlarından Sadullah Beyefendi arasında kararlaştırılıp akdedilen mütareke şeraiti:

Madde: 1 Bahrisiyah'a mürur için Çanakkale ve Bahrisiyah boğazlarının küşadı ve Bahrisiyah'a mürurun temini Çanakkale ve Bahrisiyah istihkâmatının müttefikler tarafından işgali.

Madde: 2 Osmanlı sularındaki bilcümle torpil tarlaları ile torpido ve kovan mevazii ve mevanii saire mevkaii gösterilecek ve bunları taramak veya ref' etmek için talep vukuunda muavenet edilecektir.

Madde: 3 Karadeniz'de mevcut torpil mevkileri hakkındaki malûmat-ı mevcude ita edilecektir.

Madde: 4 İtilâf Hükümetine mensup üseray-i harbiye ile Ermeni üsera ve mevkufini İstanbul'da cem'edilecek ve bilâ kaydüşart İtilâf hükümetlerine teslim olunacaktır.

Madde: 5 Hudutların muhafazası ve asayiş-i dahilînin idamesi için lüzum görülecek kuvayi askeriyeden maadasının derhal terhisi (İşbu kuvayi askeriyenin miktar ve vaziyetleri İtliâf Hükümeti tarafından Devlet-i Âliyye ile müzakere edildikten sonra takarrur ettirilecektir).

Madde: 6 Osmanlı kara sularında zabıta ve buna mümasil hususat için istihdam edilecek sefaini sagire müstesna olmak üzere Osmanlı sularında veya Devlet-i Âliyye tarafından işgal edilen sularda bulunan kaffe-i sefain-i harbiye teslim olunup, gösterilecek Osmanlı liman veya limanlarında mevkuf bulundurulacaktır.

Madde: 7 Müttefikler emniyetlerini tehdit edecek vaziyet zuhurunda herhangi sevkülceyş noktasını işgal hakkını haiz olacaklardır.

Madde: 8 Elyevm Osmanlı işgali altında bulunan bilcümle liman ve demir mahallerinden İtilâf sefaini tarafından istifade edilmesi ve İtilâfla hal-i harbde bulunanlara karşı mesdud bulundurulması. Sefain-i Osmaniye'de ticaret ve ordunun terhisi hususlarında şerait-i mümasileden istifade edeceklerdir.

Madde: 9 İtilâfiyun Osmanlı tersane ve limanlarındaki umum sefain tamiratı vesaiti teshiliyesini istimal edeceklerdir.

Madde: 10 Toros tünellerinin müttefikler tarafından işgali.

Madde: 11 İran'ın şimali garbi kısmındaki kuvayi Osmaniye'nin derhal harbden evvelki hudut gerisine celbi hususunda evvelce ita edilen emir icra edilecektir. Maverayı Kafkas'ın evvelce kuvayi Osmaniye tarafından kısmen tahliyesi emredildiğinden kısmı mütebakisi müttefikler tarafından vaziyeti mahalliye tetkik edilerek talebolunursa tahliye edilecektir.

Madde: 12 Hükümet muhaberatı müstesna olmak üzere telsiz telgraf ve kabloların İtilâf memurları tarafından murakabesi.

Madde: 13 Bahrî, askerî ve ticarî mevad ve malzemenin men'-i tahribi.

Madde: 14 Memleketin ihtiyacatı tatmin olunduktan sonra, mütebaki kömür, mayii mahrukat ve bahrî levazımın Türkiye menabiinden mübayaası için teshilât ibrazı (mevadı mezkûrenin hiçbiri ihraç olunmıyacaktır).

Madde: 15 Bilcümle hututu hadidiyeye itilâf murakabe zâbitleri memur edilecektir. Bunlar meyanında elyevm Hükümet-i Osmaniye'nin taht-ı murakabesinde bulunan Maverayı Kafkas hututu hadidiyesi aksamı dahildir. İşbu Kafkas hututu serbest ve tam olarak İtilâf memurlarının taht-ı idaresine vaz'edilecektir. Ahalinin ihtiyacının tatmini nazarı dikkate alınacaktır. İşbu maddede Batum'un işgali dahildir. Hükümet-i Osmaniye Bakû'nun işgaline muteriz bulunmıyacaktır.

Madde: 16 Hicaz'da, Asir'de, Yemen'de, Suriye'de ve Irak'ta bulunan muhafız kıtaat en yakın İtilâf kumandanına teslim olunacaktır. Ve Kilikya'daki kuvvetlerin intizamı muhafaza için muktezi mıktarından maadası beşinci maddedeki şeraite tevfikan takarrur ettirilecek vecihle geri çekilecektir.

Madde: 17 Trablus't'a ve Bingazi'de bulunan Osmanlı zâbitleri en yakın İtalyan muhafaza kıtaatına teslim olacaktır. Hükümet-i Osmaniye teslim emrine itaat etmedikleri takdirde muhaberat ve muavenetini kat' etmeği taahhüt eyler.

Madde: 18 Mısrata'da dahil olduğu halde Trablus ve Bingazi'de işgal edilen limanların en yakın İtilâf muhafaza kıtaatına teslimi.

Madde: 19 Alman Avusturya bahrî, berrî ve sivil memurin ve tabasının bir ay zarfında ve uzak mahallerde bulunanların bir aydan sonra mümkün olan en kısa zamanda memaliki Osmaniye'yi terketmeleri.

Madde: 20 Beşinci madde mucibince terhis edilecek kuvayi Osmaniye'ye ait teçhizat, esliha, cepane ve vesaiti nakliyenin tarzı istimaline dair ita edilecek talimata riayet olunacaktır.

Madde: 21 Mü'teliflerin menafiini siyanet için iaşe nezareti nezdine İtilâf

mümessilleri merbut bulunacak ve kendilerine bu bapta lüzûm görülecek kâffei malûmat ita edilecektir.

Madde: 22 Osmanlı üserayi harbiyesi İtilâf devletleri nezdinde muhafaza edilecektir. Sivil Üserayi Harbiye ile esnanı askeriye haricinde olanların tahliyesi nazarı dikkate alınacaktır.

Madde: 23 Hükümet-i Osmaniye merkezî devletlerle bilcümle münasebatı katedecektir.

Madde: 24 Vilâyatı sittede iğtişaş zuhurunda mezkûr vilâyetlerin herhangi bir kısmının işgali hakkını İtilâf devletleri muhafaza ederler.

Madde: 25 Müttefiklerle Hükümet-i Osmaniye arasında muhasemat 1918 senesi Teşrinievvelinin Otuzbirinci günü vesatî saati mahallî ile vakt-i zahırda tatil edilecektir.

İngiltere Hükümet-i Kıraliyesi sefaini harbiyesinden Limni'de Mondros limanında lengerendaz Ağamemnun Zırhlısında 1918 senesi Teşrinievvelinin Otuzuncu günü nüshateyn olarak imza edilmiştir.

İmza

Sadullah Reşat Hikmet Hüseyin Rauf Arthur Calthorpe

3384 No. lı takvimi vakayiden muktebestir.

112

113

دولت علیهٔ عثمانیه ایله دول ائتلافیه بیننده منعقد متارکه نامه

انکلتره حکومتنك متفقلریله بالائتلاف صلاحیتدار قیلدیغی انکلتره حکومتی بحرسفید دونانماسی باش قوماندانی فریق آمیرال سیرسومرثت آرتور غووغ غالطورب حضرتلری ایله حکومت سنیه جانبندن حائز صلاحیت بحریه ناظری دولتلو رؤف بك افندی حضرتلری ، خارجیه مستشاری عطوفتلو رشاد حکمت بك افندی حضرتلری ، ارکان حربیهٔ عمومیه قائممقاملرندن سعداه بك افندی آره‌سنده قرارلاشدیریلوب عقد ایدیلن متارکه شرائطی :

ماده : ١ بحرسیاهه مرور ایچون چناق قلعه وبحرسیاه بوغازلرینك کشادی وبحرسیاهه مرورك تأمینی ، چناق قلعه وبحرسیاه استحکاماتنك متفقلر طرفندن اشغالی .

ماده : ٢ عثمانلی‌صولرنده‌کی بالجمله طورپیل‌تارلالری ایله طورپیدو وقووان مواضی وموانع سائره مواقعی کوستریله‌جك وبونلری طرامق‌ویارفع ایتمك ایچون طلب وقوعنده معاونت‌ایدیله‌جکدر.

ماده : ٣ قره‌دکزده موجود طورپیل موقعلری حقنده‌کی معلومات موجوده اعطا ایدیله‌جکدر .

ماده : ٤ ائتلاف حکومتانه منسوب اسرای حربیه ایله ارمنی اسرا وموقوفینی استانبوله جمع ایدیله‌جك وبلاقید وشرط ائتلاف حکومتلرینه تسلیم اولنه‌جقدر .

ماده : ٥ حدودلرك محافظه‌سی وآسایش داخلینك ادامه‌سی ایچون لزوم کوریله‌جك قوای عسکریه‌دن ماعداسنك درحال ترخیصی (اشبوقوای عسکریه‌نك مقدار و وضعیتلری ائتلاف‌حکوماتی طرفندن دولت علیه ایله مذاکره ایدلدکدن صوکره تقرر ایتدیریله‌جکدر .)

ماده : ٦ عثمانلی قره صولرنده ضابطه وبوکا مماثل خصوصات ایچون استخدام ایدیله‌جك سفائن صغیره مستثنا اولمق اوزره عثمانلی صولرنده ویا دولت علیه طرفندن اشغال ایدیلان صولرده بولنان کافهٔ‌سفائن حربیه‌تسلیم‌اولنوب کوستریله‌جك عثمانلی‌لیمان ویا لیمانلرنده موقوف‌بولندیریله‌جقدر.

ماده : ٧ متفقلر امنیتلرینی تهدید ایده‌جك وضعیت ظهورنده هرهانکی‌سوق‌الجیش نقطه‌سنی اشغال حقنی حائز اوله‌جقلردر .

ماده : ٨ الیوم عثمانلی اشغالی آلتنده بولنان بالجمله لیمان وتیمور محللرندن ائتلاف سفائنی طرفندن استفاده‌ایدلمسی وائتلافله حال حربده بولنانلره قارشی مسدود بولوندیرلمسی . سفن عثمانیه‌ده تجارت واردونك ترخیصی خصوصلرنده شرائط مماثله‌دن استفاده ایده‌جکلردر .

ماده : ٩ ائتلافیون عثمانلی ترسانه ولیمانلرنده‌کی عموم سفائن تعمیراتی وسائط تسهیلیه‌سنی استعمال ایده‌جکلردر .

ماده : ١٠ طوروس تونللرینك متفقلر طرفندن اشغالی .

ماده : ١١ ایرانك شمال غربی قسمنده‌کی قوای عثمانیه‌نك درحال حربدن اولکی حدود کیریسنه جلبی خصوصنده اولجه اعطا ایدیلن امر اجرا ایدیله‌جکدر . ماورای قافقاسك اولجه قوای عثمانیه طرفندن قسماً تخلیه‌سی امر ایدلدیکندن قسم متباقیسی متفقلر طرفندن وضعیت محلیه تدقیق ایدیلمك طلب اولنورسه تخلیه ایدیله‌جکدر .

ماده : ١٢ حکومت مخابراتی مستثنا اولمق اوزره تلسز تلغراف وقابلولرك ائتلاف‌مأمورلری طرفندن مراقبه‌سی .

ماده : ١٣ بحری ، عسکری وتجاری مواد ومالزمه‌نك منع تخریبی .

ماده : ١٤ مملکتك احتیاجاتی تطمین اولوندقدن صوکره متباقی کمور ، مایع محروقات وبحری لوازمك ترکیا منابعندن مبایعه‌سی ایچون تسهیلات ابرازی (مواد مذکوره‌نك هیچ بری اخراج اولنمیه‌جقدر .)

ماده : ١٥ بالجمله خطوط حدیدیه‌یه ائتلاف مراقبه ضابطلری مأمور ایدیله‌جکدر . بونلر میانده الیوم حکومت عثمانیه‌نك تحت مراقبه‌سنده بولنان‌ماورای قافقاس خطوط حدیدیه‌سی اقسامی داخلدر . اشبو قافقاس خطوطی سربست وتام اوله‌رق ائتلاف مأمورلرینك تحت اداره‌سنه وضع ایدیله‌جکدر. اهالینك احتیاجنك تطمینی نظر دقته‌آلنه‌جقدر. اشبو ماده‌ده باطومك اشغالی‌داخلدر. حکومت عثمانیه باکونك اشغالنه معترض بولنمیه‌جقدر .

ماده : ١٦ جازده ، عسیرده ، یمنده ، سوریه‌ده وعراقده بولنان محافظ قطعات الك یقین ائتلاف قوماندانانه تسلیم اولنه‌جقدر . وکلیکیاده‌کی قوتلرك انتظامی محافظه ایچون مقتضی مقدارندن ماعداسی بشنجی ماده‌ده‌کی شرائطه توفیقاً تقرر ایتدیریله‌جك وجهله کیرو چکیله‌جکدر .

ماده : ١٧ طرابلسده وبنغازیده بولنان عثمانلی ضابطلری الك یقین ایتالیان محافظه قطعاتنه تسلیم اوله‌جقدر . حکومت عثمانیه تسلیم امرینه اطاعت ایتمدکلری تقدیرده مخابرات ومعاونتنی قطع ایتمکی تعهد ایلر .

ماده : ١٨ مصراطه‌ده داخل اولدیغی حالده‌طرابلس وبنغازیده‌اشغال ایدیلن لیمانلرك الك‌یقین ائتلاف محافظه قطعاتنه تسلیمی .

ماده : ١٩ آلمان آوستریا بحری، بری وسیویل مأمورین‌وتبعه‌سنك برآی ظرفنده‌واوزاق محللرده بولنانلرك برآیدن صوکره ممکن اولان الك قیصه زمانده ممالك عثمانیه‌یی ترك ایتملری .

ماده : ٢٠ بشنجی ماده موجبنجه ترخیص ایدیله‌جك قوای عثمانیه‌یه عائدتجهیزات ، اسلحه جبخانه ووسائط نقلیه‌نك طرز استعمالنه دائر اعطا ایدیله‌جك تعلیماته رعایت اولنه‌جقدر .

ماده : ٢١ مؤتلفلرك منافعنی صیانت ایچون اعاشه نظارتی نزدینه ائتلاف ممثللری مربوط بولنه‌جق وکندیلرینه بوبابده لزوم کوریله‌جك کافهٔ معلومات اعطا ایدیله‌جکدر .

ماده : ٢٢ عثمانلی اسرای حربیه‌سی ائتلاف دولتلری نزدنده محافظه ایدیله‌جکدر. سیویل اسرای حربیه ایله اسنان عسکریه خارجنده اولانلرك تخلیه‌سی نظر دقته آلنه‌جقدر .

ماده : ٢٣ حکومت عثمانیه مرکزی حکومتلرله بالجمله مناسباتی قطع ایده‌جکدر .

ماده : ٢٤ ولایات سنه‌ده اغتشاش ظهورنده مذکور ولایتلرك هرهانکی برقسمنك اشغالی حقنی ائتلاف دولتلری محافظه ایدرلر .

ماده : ٢٥ متفقلرله حکومت عثمانیه آره‌سنده مخاصمات ١٩١٨ سنه‌سی تشرین‌اولنك اوتوز برنجی کونی وسطی ساعت محلی ایله وقت ظهرده تعطیل ایدیله‌جکدر .

انکلتره حکومت قرالیه‌سی سفائن حربیه‌سندن لیمیده مودروس لیمانده لنکرانداز آغا ممنون زرهلیسنده ١٩١٨ سنه‌سی تشرین اولنك اوتوزنجی کونی نسختین اوله‌رق امضا ایدلشدر .

امضا

سعداه رشاد حکمت حسین رؤف آرتور غالطورب

٣٣٨٤ نومرولی تقویم وقایعدن مقتبسدر .

Vesika No.: 789